

DEBRECENI EGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TANÁCS
ÉS
IHRIG KÁROLY GAZDÁLKODÁS- ÉS SZERVEZÉSTUDOMÁNYOK
DOKTORI ISKOLA

INTERDISZCIPLINÁRIS TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

*Kari Tudományos Diákköri Konferencia
és
„A jövő tudósai” – PhD (doktori) konferencia*

REZÜMÉ KÖTET

Debrecen, 2014. november 26.

*A rendezvény megvalósítását a TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0048
azonosítósámú projekt támogatta.*

A konferencia fővédnöke:
Dr. habil. Pető Károly
dékán

Szerkesztette:
Dr. habil. Dajnoki Krisztina
Dr. Szöllősi László

A KONFERENCIA PROGRAMJA

- 7.30 ZÁRT ÜLÉS** (TVK épület tanácsterem)
Tájékoztató a TDK bíráló bizottságok elnökei és titkárai részére
- 8.00 MEGNYITÓ, DÉKÁNI KÖSZÖNTŐ** (TVK épület, 104. előadó)
Dr. habil. Pető Károly dékán
- 8.15 PLENÁRIS ELŐADÁS** (TVK épület, 104. előadó)
Előadó: Prof. Dr. Dudits Dénes akadémikus
Előadás címe: „A géntechnológiával nemesített növények szerepe az agrárinnovációban és a fenntartható fejlődés biztosításában”
- 9.15 SZÜNET**
- 9.30 – 13.00 TDK TAGOZATOK ÜLÉSE**
- 13.00 EBÉDSZÜNET** (Agrár Étterem)
A diákkörös hallgatók, a konzulensek, a PhD hallgatók, a témavezetők, a bizottsági tagok és a meghívott vendégek számára.
- 14.00 – 16.45 PHD SZEKCIÓK ÜLÉSE**
- 13.30 ZÁRT ÜLÉS** (TVK épület tanácsterem)
A TDK bíráló bizottságok elnökei és titkárai részvételével
- 17.00 TDK EREDMÉNYHÍRDETÉS, KONFERENCIA ZÁRÁSA**
(TVK épület 104. előadó)
levezető elnök: *Dr. habil. Dajnoki Krisztina* kari TDT elnök
díjakat átadja: *Dr. habil. Pető Károly* dékán
zárszó: *Prof. Dr. Popp József* tudományos dékánhelyettes, doktori iskola vezető
- 18.00 ÁLLÓFOGADÁS** (Kazánház)
A diákkörös hallgatók, a konzulensek, a PhD hallgatók, a témavezetők, a bizottsági tagok és a meghívott vendégek számára.

KERESKEDELEM, MARKETING ÉS MENEDZSMENT TAGOZAT
(TVK 010. előadó)

Bíráló Bizottság:

- Elnök: **Dr. Totth Gedeon**, főiskolai tanár, intézetvezető (Budapesti Gazdasági Főiskola)
- Társelnök: **Dr. habil. Huzsvai László**, egyetemi docens
- Titkár: **Gabnai Zoltán**, doktorandusz
- Tagok: **Dr. Kun András István**, egyetemi docens
Dr. Polereczki Zsolt, adjunktus
Dr. Soós Mihály, ügyvivő-szakértő
Dr. Szakál Zoltán, világörökségi irodavezető, főiskolai docens (Tokaji Borvidék Világörökségi Gondnokság, Nyíregyházi Főiskola)

Előadók:

09.30 Adomán László

Kereskedelem és marketing BA szak IV. évf.

A decentralizált CI hatása az NI Hungary Kft. készáru raktára esetében

Konzulens: Dr. habil. Gályász József, egyetemi docens

09.50 Kovács Tamás

Informatikus és szakigazgatási agrármérnöki BSc szak IV. évf.

A Hajdú-Marketing Kft. weboldalának elkészítése, kupon rendszer bevezetése és marketingje

Konzulens: Dr. habil. Szilágyi Róbert, egyetemi docens

10.10 Ladányi Krisztina

Vállalkozásfejlesztés MSc szak II. évf.

A kézműves cukrászipari termékek fogyasztói és vásárlói magatartásának vizsgálata Magyarországon

Konzulens: Dr. Szöllösi László, adjunktus

10.30 Marton Viktória

Gazdálkodási és menedzsment BA szak III. évf.

A külkereskedelmi nyitottság hatása Magyarország fogyasztási struktúrájára – Az egészségkárosító termékfogyasztás esete

Konzulens: Dr. Czeplédi Pál, egyetemi docens

10.50 Molnár Szilvia

Vállalkozásfejlesztés MSc szak II. évf.

Az étkezési tojás fogyasztói és vásárlói magatartásának vizsgálata Magyarországon

Konzulens: Dr. Szöllösi László, adjunktus

Dr. Molnár Györgyi, mezőgazdasági titkár

11.10 **Novák Norbert**

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki BSc szak IV. évf.

Tej- és tejtermék fogyasztási szokások alakulása a Debreceni Egyetem hallgatói körében

Konzulens: Dr. Harangi-Rákos Mónika, adjunktus
Fehér András, doktorandusz

11.30 **Pauluk Júlia**

Logisztikai menedzsment MA szak II. évf.

A Michelin Hungária Kft. nyíregyházi raktárának bemutatása és a „láncos” tárolás helymegtakarításának vizsgálata

Konzulens: Dr. habil. Oláh Judit, egyetemi docens

11.50 **Pintye Alexandra**

Gazdálkodási és menedzsment BA szak IV. évf.

A fiatalok pénzügyi kultúrája - Számít-e a gazdasági oktatás?

Konzulens: Dr. Kiss Marietta, adjunktus

12.10 **Törőcsik Tímea**

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki BSc szak IV. évf.

A magyar organikus termékek piacának bemutatása

Konzulens: Dr. Karcagi-Kováts Andrea, adjunktus

PÉNZÜGY ÉS SZÁMVITEL TAGOZAT
(GTK 104. előadó)

Bíráló Bizottság:

Elnök: **Dr. habil. Bács Zoltán**, egyetemi docens, kancellár
Társelnök: **Sápiné Duduk Ildikó**, pénzügyi vezető (Samsung Zrt.)
Titkár: **Kurmai Viktória**, doktorandusz
Tagok: **Dr. Darabos Éva**, egyetemi docens
Eisler Kornél, ügyvezető igazgató (HBZ Kft.)
Dr. Fenyves Veronika, egyetemi docens
Dr. Herczeg Adrienn, adjunktus
Dr. Máté Domicián, adjunktus
Dr. Tóth Kornél, egyetemi tanársegéd

Előadók:

09.30 Droppa Dóra

Számvitel MA szak II. évf.

Cash flow-kimutatások a hazai és nemzetközi előírások tükrében

Konzulens: Dr. Becsky-Nagy Patrícia, adjunktus

09.50 Farkas Bettina – Ferenczné Gyallai Éva

Számvitel MA szak II. évf.

Kockázati tőke a közép-kelet-európai régióban

Konzulens: Dr. Becsky-Nagy Patrícia, adjunktus

10.10 Gégyény Alexandra

Pénzügy és számvitel BA szak IV. évf.

Néhány fontosabb magyar részvény kockázatának elemzése és optimális portfólió összeállítása

Konzulens: Dr. Nagy Lajos, adjunktus

10.30 Karászi Erika

Számvitel MA szak II. évf.

A kockázati tőkével finanszírozott vállalkozások mérlegének forrásoldala

Konzulens: Dr. Becsky-Nagy Patrícia, adjunktus

10.50 Kovács Emese

Pénzügy és számvitel BA szak IV. évf.

Flottakezelés, avagy út a gazdaságosabb vállalatirányításhoz

Konzulens: Dékán Tamásné Dr. Orbán Ildikó, egyetemi docens

- 11.10 **Páll Emese Aranka**
Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki BSc szak III. évf.
Benford törvénye, avagy könyvelési csalások és hibák felderítésének eszköze
Konzulens: Dr. Kovács Sándor, adjunktus
- 11.30 **Papp Zsuzsa**
Számvitel MA szak II. évf.
A magyar számviteli szabályozás és a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolósi Standardok (IFRS) összehasonlítása az OTP Bank Nyrt. egyedi beszámolóin keresztül
Konzulens: Dékán Tamásné Dr. Orbán Ildikó, egyetemi docens
- 11.50 **Pető Dalma**
Számvitel MA szak II. évf.
Piacvezető sertéshús feldolgozó vállalatok pénzügyi jövőképének vizsgálata csődelőrejelző modellek segítségével
Konzulens: Dr. Rózsa Andrea, adjunktus
- 12.10 **Reményi Patrícia**
Pénzügy és számvitel BA szak IV. évf.
Projektmenedzsment pénzügyi vonatkozásai a GE Hungary Kft. Kisvárdai Fényforrágyárában egy beruházási projekt bemutatásán keresztül
Konzulens: Dékán Tamásné Dr. Orbán Ildikó, egyetemi docens
- 12.30 **Simon Ditta**
Számvitel MA szak II. évf.
A Zwack Unicum Nyrt. 2000. évi C. törvény és IFRS szerinti beszámolóinak összehasonlítása
Konzulens: Kiss Ágota, doktorandusz
- 12.50 **Szántai Alexandra**
Pénzügy és számvitel BA szak IV. évf.
A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolósi Standardok és a Magyar Számviteli Törvény eredménykimutatásainak összehasonlítása a Danubius Hotels példáján keresztül
Konzulens: Dékán Tamásné Dr. Orbán Ildikó, egyetemi docens
- 13.10 **Tornyi Veronika**
Számvitel MA szak II. évf.
A magyar húsipar iparági és – a Súrjány-Hús Kft. teljes körű független pénzügyi elemzése (2008-2013)
Konzulens: Dr. Rózsa Andrea, adjunktus

VÁLLALATGAZDASÁGTAN ÉS VIDÉKFEJLESZTÉS TAGOZAT
(TVK 012. előadó)

Bíráló Bizottság:

- Elnök: **Prof. Dr. Popp József**, egyetemi tanár
Társelnök: **Dr. Biró Szabolcs**, tudományos osztályvezető
(Agrárgazdasági Kutató Intézet)
Titkár: **Szenderák János**, doktorandusz
Tagok: **Dr. habil. Apáti Ferenc**, egyetemi docens
Dr. habil. Bai Attila, egyetemi docens
Dr. Bittner Beáta, adjunktus
Domokos Béla, csoportvezető (Észak-Alföld Regionális
Fejlesztési Ügynökség)
Kormosné dr. Koch Krisztina, adjunktus

Előadók:

09.30 Bidiga Erna

Vállalkozásfejlesztés MSc szak II. évf.

Az IdealMed Orvos-Esztétikai Centrum stratégiai terve

Konzulens: Prof. Dr. Nábrádi András, egyetemi tanár

09.50 Dobos László

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki BSc szak IV. évf.

Egy panelház ökológiai lábnyoma

Konzulens: Dr. Kuti István, egyetemi docens

10.10 Dorka Nikolett

Gazdasági agrármérnöki MSc szak II. évf.

*A brojler hizlalás természetes mutatóinak ökonomiai
hatékonyagra gyakorolt hatásának vizsgálata*

Konzulens: Dr. Szöllősi László, adjunktus

10.30 Erdei Eszter

Vállalkozásfejlesztés MSc szak II. évf.

*Az olajtök, mint alternatív növény technológiai és ökonomia
tervezése*

Konzulens: Dr. Madai Hajnalka, adjunktus

10.50 Erdei Regina

Turizmus-vendéglátás BA szak IV. évf.

*A kínai beutazó turizmus fejlesztésének jelentősége
Magyarország számára*

Konzulens: Dr. Vargáné dr. Csobán Katalin, adjunktus

11.10 **Gál Zsuzsa**

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki BSc szak IV. évf.

Károsanyag-kibocsátás csökkentésének lehetőségei adott vállalkozás példáján keresztül

Konzulens: Bauerné Dr. Gáthy Andrea, adjunktus

11.30 **Kiss Alexandra**

Informatikus és szakigazgatási agrármérnöki BSc szak IV. évf.

A bolognai rendszer és az új felsőoktatási törvény hatásának vizsgálata a Gazdálkodástudományi Kar hallgatói tekintetében (2003-2014)

Konzulens: Dr. Csipkés Margit, adjunktus

11.50 **Szombathelyi Sándor**

Vidékfejlesztési agrármérnöki MSc szak II. évf.

A kecskeméti Mercedes-Benz gyár működésének regionális társadalmi-jóléti hatása

Konzulens: Prof. Dr. Nagy Géza, egyetemi tanár

12.10 **Tobak Júlia**

Vállalkozásfejlesztés MSc szak II. évf.

A lakosság sport-infrastrukturális igényeinek és lehetőségeinek vizsgálata

Konzulens: Dr. Nagy Adrián Szilárd, egyetemi docens

DETEP TAGOZAT
(TVK 013. előadó)

Bizottság:

Elnök: **Dr. habil. Felföldi János**, egyetemi docens
Tagok: **Dr. Bácsné dr. Bába Éva**, egyetemi docens
Dr. Rózsa Attila, adjunktus

Előadók:

09.30 **Burai Csaba**

Pénzügy és számvitel BA szak III. évf.

*Tőzsdére lépés előnyei és a kritériumai a BÉT-en, frissen
csatlakozott társaságok helyzete*

Konzulens: Dr. Rózsa Andrea adjunktus

09.50 **Kiss László**

Nemzetközi gazdálkodás BA szak IV. évf.

*Hatékony ügyfél élettartam érték (CLV) maximalizálás a
Konica Minolta Magyarország Üzleti Megoldások Kft-nél*

Konzulens: Dr. Kiss Marietta, adjunktus

10.10 **Kovács Eszter**

Gazdasági agrármérnöki MSc szak I. évf.

Erdélyi méhészetek egy esettanulmány tükrében

Konzulens: Dr. Szöllősi László, adjunktus

10.30 **Rézműves Márk Miklós**

Pénzügy és számvitel BA szak III. évf.

*Devizahiteles problémák állami kezelése nemzetközi
összehasonlításban*

Konzulens: Dr. Rózsa Andrea, adjunktus

10.50 **Szabolcsi Dóra**

Vezetés és szervezés MA szak I. évf.

*Információs aszimmetria és a munkaadók toborzási
magatartása a feldolgozott szakirodalom alapján*

Konzulens: Dr. Kun András István, egyetemi docens

1. PHD SZEKCIÓ (TVK 104. előadó)

Bizottság:

Elnök: **Dr. habil. Felföldi János**, egyetemi docens
Társelnök: **Dr. Biró Szabolcs**, tudományos osztályvezető
(Agrárgazdasági Kutató Intézet)
Tagok: **Dr. habil. Apáti Ferenc**, egyetemi docens
Dr. habil. Balogh Péter, egyetemi docens

Előadók:

- 14.00 **Csíder Ibolya**
doktorandusz, III. évf.
*A mezőgazdasági ökoszisztéma-szolgáltatások problémaköre:
termelés, biodiverzitás, jólét*
Témavezető: Prof. Dr. Popp József, egyetemi tanár
- 14.20 **Darnai Balázs**
abszolvált hallgató
*A „Triple Helix” szellemű innovációs együttműködés vizsgálata
Debrecenben*
Témavezető: Dr. habil. Gályász József, egyetemi docens
- 14.40 **Durkó Emília**
doktorandusz, II. évf.
A faapriték versenyképessége a szállítási távolság függvényében
Témavezető: Dr. habil. Bai Attila, egyetemi docens
- 15.00 **Kurmai Viktória**
doktorandusz, II. évf.
A hazai fagyasztott meggy termelés gazdasági elemzése
Témavezető: Dr. habil. Apáti Ferenc, egyetemi docens
- 15.20 **Palatinus Brigitta**
doktorandusz, III. évf.
*A látogató kiszolgálás folyamat struktúráját meghatározó
kérdőíves kutatás bemutatása*
Témavezető: Dr. habil. Gályász József, egyetemi docens

15.40 **Pleszkó Réka**

doktorandusz, III. évf.

Települési sikertényezők

Témavezető: Prof. Dr. Nagy Géza, egyetemi tanár

16.00 **Tóth Eszter**

doktorandusz, III. évf.

Sikeres válasz a globalizáció kihívásaira? - A Fair Trade mozgalomban rejlő lehetőségek és veszélyek

Témavezető: Dr. Erdey László, egyetemi docens

2. PHD SZEKCIÓ (TVK 010. előadó)

Bizottság:

- Elnök: **Dr. habil. Huzsvai László**, egyetemi docens, tanszékvezető
Társelnök: **Dr. Totth Gedeon**, főiskolai tanár, intézetvezető
(Budapesti Gazdasági Főiskola)
Tagok: **Dr. Bácsné dr. Bába Éva**, egyetemi docens
Dr. habil. Oláh Judit, egyetemi docens
Dr. Polereczki Zsolt, adjunktus

Előadók:

- 14.00 **Balázs-Földi Emese**
doktorandusz, II. évf.
A fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci sajátosságai Norvégiában
Témavezető: Dr. habil. Dajnoki Krisztina, egyetemi docens
- 14.20 **Csatáriné Dogi Ilona**
doktorandusz, I. évf.
Fogyasztói etnocentrizmus: Szakirodalmi áttekintés
Témavezető: Dr. habil. Balogh Péter, egyetemi docens
- 14.40 **Fehér András**
doktorandusz, III. évf.
Az élelmiszer-fogyasztói magatartás vizsgálata online környezetben, különös tekintettel az egészségtudatosságra
Témavezető: Prof. Dr. Szakály Zoltán, egyetemi tanár
- 15.00 **Jasák Helga**
doktorandusz, II. évf.
Funkcionális élelmiszerekkel kapcsolatos attitűdök faktorhatásának elemzése
Témavezető: Prof. Dr. Szakály Zoltán, egyetemi tanár
- 15.20 **Kiss Virág Ágnes**
doktorandusz, III. évf.
A fiatalok fenntartható és egészségtudatos fogyasztásának fontossága
Témavezető: Prof. Dr. Szakály Zoltán, egyetemi tanár

- 15.40 **Lenténé Puskás Andrea**
doktorandusz, III. évf.
A karriermendzsmet aspektusai a Debreceni Egyetem sportolójánál
Témavezető: Dr. Perényi Szilvia, adjunktus
- 16.00 **Pfau Christa**
doktorandusz, III. évf.
Felsőoktatási intézmények szabadidősport lehetőségeinek vizsgálata
Témavezető: Prof. Dr. Berde Csaba, egyetemi tanár
- 16.20 **Sápiné Duduk Ildikó**
doktorandusz, III. évf.
Az üzleti teljesítmény és versenyképesség lehetséges mérése faktor- és klaszteranalízis segítségével
Témavezető: Dr. Fenyves Veronika, egyetemi docens
- 16.40 **Zsidó Kinga Emese**
doktorandusz, II. évf.
A vállalati teljesítménymérés szakirodalmának történelmi áttekintése a kezdetektől napjainkig
Témavezető: Dr. Fenyves Veronika, egyetemi docens

**PROF. DR. DUDITS DÉNES AKADÉMIKUS
ÉLETRAJZA**

Dudits Dénes (Mosonmagyaróvár, 1943. október 5.) Széchenyi-díjas magyar növénygenetikus, biotechnológus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. A növényi molekuláris és sejtbiológia, valamint a biotechnológia nemzetközi híré tudósa. Több gazdasági növénynél hatékony növényregenerációs rendszert dolgozott ki. 1997 és 2009 között az MTA Szegedi Biológiai Központ főigazgatója, 2008-ban az MTA élettudományi alelnökévé választották.

1962-ben érettségizett a győri Révay Miklós Gimnáziumban, majd felvették a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Karára (GATE), ahol 1966-ban szerzett kiegészítő agrármérnöki diplomát. 1968-ban védte meg egyetemi doktori értekezését. 1974 és 1975 között tanulmányúton volt a saskatooni Prairie Regional Laboratóriumban (Kanada), ahol jártasságot szerzett a növényi protoplasztok fuzionáltatásában és a szomatikus hibridizációban.

Diplomájának megszerzése után ösztöndíjas aspiráns lett a GATE-n a borsómutánsok genetikai és élettani vizsgálata témában, majd 1970-ben átkerült a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Biológiai Központjába, ahol a Genetikai Intézetben megalapította a búza szövetyensztési és sejtgenetikai laboratóriumot. 1982 és 1983 években a Harvard Egyetem, valamint a Massachusettsi Központi Kórház Molekuláris Biológiai Osztálya vendégprofesszora volt. Hazatérte után megszervezte a növény sejtsztódási és differenciálódási csoportot, majd 1989-ben az SZBK Növénybiológiai Intézetének igazgatójává nevezték ki. Ezt a feladatot 10 évig látta el, közben 1997-től főigazgatóként irányítja az MTA SZBK működését, csoportvezetői beosztását 2005-ig megtartotta. 1998 és 2001 között Széchenyi professzori ösztöndíjas volt. A Szent István Egyetem és a Szegedi Tudományegyetem címzetes egyetemi tanári címet adott Dudits Dénesnek.

1972-ben védte meg a biológiai tudományok kandidátusi, 1982-ben akadémiai doktori értekezését, bekerült a Szegedi Akadémiai Bizottságba, a Mezőgazdasági Biotechnológiai és az Agráretikai Bizottságba. 1990-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 1995-ben pedig rendes tagjává választották. Nevéhez fűződik az MTA Növényélettani Bizottság megalapítása, amelynek elnöke 2002-től 2004-ig. A Magyar Akkreditációs Bizottság Plénumának tagjaként ellátta a biológiai bizottság elnöki feladatát is. Az Európai Akadémia tagja.

Számos magyar és nemzetközi tudományos társaságban dolgozik. Tagja volt a Nemzetközi Sejtutatói Szervezet (ICRO) tanácsának és az Európai Növénytudományi Szervezet (EPSO) igazgatótanácsának, valamint a Barabás Zoltán Biotechnológiai Egyesület és a Szegedi Biopolisz Élettudományi Konzorcium alapító elnöke. Megválasztott tagja az Európai Molekuláris Biológiai Szervezetnek (EMBO). Az *Acta Biologica Hungarica*, a *Plant Science*, a *Plant Cell Report*, a *The Plant Journal* és az *In Vitro Cellular and Developmental Biology-Plant* folyóiratok szerkesztőbizottságában tevékenykedett, illetve vesz részt.

Kutatási területei az agrár-biotechnológia, a növényi molekuláris és sejtgenetika, a génátviteli rendszerek kifejlesztése, a növényi gének izolálása, amelyek részt vesznek a sejtosztódási ciklus szabályozásában, illetve a környezeti stresszválaszokban. Fontos kezdeményezése az aszimmetrikus szomatikus hibridizáció módszerének kidolgozása az egymással nem keresztezhető fajok közötti génátvitel megvalósítása érdekében. Koncz Csabával a kukorica mitokondriális plazmid klónozásával indították el Magyarországon a rekombináns-DNS-módszerek használatát növényi rendszerekben, illetve munkatársaival a világon elsőként közölték transzgenikus lucernanövények előállítását. A hisztongének izolálása és jellemzése jelentős nemzetközi érdeklődést váltott ki.

Mórocz Sándor kukoricanemesítővel közösen kidolgozták és szabadalmaztatták a kukorica protoplasztokból történő növényregeneráció rendszerét. Több közleményben számoltak be transzgenikus kukoricagenotípusok előállításáról. A növényi sejtek totipotenciáján alapuló szomatikus embriogenezis molekuláris folyamatainak vizsgálta során nemzetközileg versenyképes kezdeményezésük volt a ciklinfüggő kinázgének izolálása lucernából, amivel új kutatási irányok kezdődtek a növényi sejtciklus kutatásban. Munkatársaival aktív szerepet vállalt a ciklin-, foszfátáz-, inhibitor-, retinoblasztoma növényi gének és fehérjék funkcionális jellemzésben.

A két alkalommal megszervezett Búzakonzorcium koordinátoraként, közös programba integrálta a hazai búzakutatásokat a funkcionális genomikától egészen a fajta-előállító nemesítésig. A génmódosított növények kapcsán több tudományos közéleti vitát kezdeményezett. Több mint kétszáz tudományos közlemény, ebből nyolc könyv és hét könyvfejezet szerzője, társszerzője.

- Széchenyi-díj (1995) – A növényi molekuláris és sejtbiológia területén a génátviteli rendszerek kifejlesztésében elért nemzetközileg új eredményekért, amelyek egyúttal alapot adnak a hazai technológiai fejlesztésekhez a növénynemesítésben.
- Jedlik Ányos-díj (2001)
- Szegedért Alapítvány Tudományos Kuratórium díja (2003)

TDK PÁLYAMUNKÁK ÖSSZEFOGLALÓI

A DECENTRALIZÁLT CI HATÁSA AZ NI HUNGARY KFT. KÉSZÁRU RAKTÁRA ESETÉBEN

Szerző: Adomán László, BA IV. évfolyam
Konzulens: Dr. habil. Gályász József, egyetemi docens

Napjainkban rohamos ütemben nő azon szervezetek száma, akik alkalmazzák a Lean-t, nem csak gyártási területeken, hanem szolgáltatások esetében is. Dolgozatom témája az NI Hungary Kft., mint Lean szervezet által bevezetett decentralizált folyamatos fejlesztés (CI – Continuous Improvement) hatása a Készáru raktára esetében. Dolgozatom írása során célként tűztem ki a szervezet Lean kultúrájának feltérképezését, megismerését, megértését, valamint a decentralizált folyamatos fejlesztés hatásának elemzését a szervezet Készáru raktárának esetében. 2007. óta dolgozom az említett munkaterületen, a Lean-el is a szervezetnél találkoztam először egy oktatás keretében, és az azóta eltelt évek során mindennapjaim szerves részévé vált.

Annak érdekében, hogy a vizsgált témakörrel pontosabb képet kapjak a szekunder vizsgálatok mellett három primer kutatási módszert is alkalmaztam. Az első egy esettanulmány készítése volt a szervezetnél kialakult Lean kultúráról, amelyet külső szemlélőként próbáltam vizsgálni, annak érdekében, hogy hitelesen tudjam bemutatni. A második egy kérdőíves megkérdezés volt. A Készáru raktár 99 dolgozója közül 50 főt kérdeztem meg a Lean-el és a munkaterületen kialakított decentralizált folyamatos fejlesztéssel kapcsolatban. Végül egy mélyinterjú készítettem a terület CI felelősével, azzal a céllal, hogy pontos képet kapjak a vezetés céljairól, érzéseiről a témával kapcsolatban.

Az esettanulmánynak köszönhetően sikerült megértenem a szervezet céljait a Lean bevezetésével és fejlődésével kapcsolatban, pontos képet kaptam arról, hogy a cég hogyan adaptálta a Lean-t. A kérdőív és mélyinterjú eredményei bebizonyították az előre felállított feltevéseimet. Az NI Hungary Kft. nagy hangsúlyt fektet arra, hogy dolgozói megismerjék, megértsék és alkalmazzák a Lean-t és a hozzá tartozó eszközöket. A kutatásból kiderült, hogy a munkatársak körében magas az elkötelezettség a folyamatos fejlesztés iránt, szükségesnek érzik azt, és a területen a decentralizáció miatt sokkal inkább magukénak érzik azt, aminek köszönhetően több fejlesztési ötlet valósul meg. Ugyanakkor a kutatások eredményeképpen sikerült azonosítanom néhány olyan ténytet (a saját szemszögemből nézve veszélyt), amelyekkel érdemes foglalkozni és lehetőség szerint ezeket a problémákat meg kell szüntetni. A megoldásokra két javaslatot fogalmaztam meg és célom, hogy egy Kaizen (fejlesztés) keretén belül az egyiket többbedmagammal meg is valósítsam.

A dolgozat megírásával úgy érzem, átértékelődött bennem sok minden a Lean-el és a folyamatos fejlesztéssel kapcsolatban. Eddig is próbáltam „lean-es aggyal” gondolkodni a munkahelyemen és azon kívül is, de most szélesebb látókörrrel rendelkezem a témában a kutatásoknak köszönhetően, sokkal inkább magaménak érzem ezt a filozófiát és mindent megteszek annak érdekében, hogy kamatoztassam és másoknak is átadjam ezeket az ismereteket.

AZ IDEALMED ORVOS-ESZTÉTIKAI CENTRUM STRATÉGIAI TERVE

Szerző: Bidiga Erna, MSc II. évfolyam

Konzulens: Prof. Dr. Nábrádi András, egyetemi tanár

Az egészségmegőrző, rekreációs lehetőségek az észak-alföldi régióban jelentős szerepet töltenek. Ezért egy általam ismert és választott cég, az IdealMed Orvos- Esztétikai Centrum stratégiai tervét készítettem el. A centrum ötvözi az egészségipar és szépségipar ágazatait és a stratégiai tervezés esetükben sem lehet rutinszerű. Széleskörű szolgáltatásokat nyújt a gyógyulni, szépülni vágyók számára. Teljes körű és magas színvonalú fogászati, bőrgyógyászati ellátást kínál, melynek elengedhetetlen kiegészítője a kozmetikai kezelés is. Céljuk az életminőség javítása és megóvása, amit magasan kvalifikált szakemberekkel biztosítanak akár a gyógyászati részleg, akár a fitness részleget veszik igénybe azok akikben már megfogalmazódott a változás igénye.

Figyelembe véve azt a tényt, hogy a hazai lakosság az előző évhez képest 5-7%-kal költ többet egészségügyi és egyéb szolgáltatásokra, egy komplex egészségügyi-esztétikai centrumnak gyorsan és ésszerűen kell reagálnia, ugyanakkor követnie kell a kitűzött célt.

Dolgozatom célkitűzése, hogy elkészítsem a vállalat stratégiai tervét, a stratégiaalkotás racionális tervezési modellje alapján lépésenként szekunder kutatást és adatelemzést végeztem. Hipotézisemet cégvezetővel készített mélyinterjú adta, mely szerint a vállalat számára a külső és belső környezeti tényezők megteremtették a feltételeket a piaci terjeszkedés stratégiájához, egy franchise hálózat létrehozásához. Első lépésként elvégeztem a makrokörnyezet-elemzést a PEST analízis, majd az iparági versenykörnyezet elemzést a Porter féle öttényezős modell segítségével. A belső környezet elemzését SWOT-analízissel készítettem el, majd a két környezet elemzésének adatait felhasználva készítettem el a stratégiai döntés-előkészítő mátrixokat. A stratégiai alternatívák közötti választást két stratégiára szűkítettem, az offenzív előremozdulás stratégiacsoporton belüli piacmélyítés és a kapcsolt diverzifikáció stratégiájára. A vizsgálatom eredményeképp megállapítottam, hogy jelenleg sem a külső-, sem a belső környezet nem ad lehetőséget a piaci terjeszkedésre. Nem rendelkezik még kellő humán és/vagy anyagi tőkével, a befektetői hangulat alacsony, bizonytalanság jellemzi pénzügyi forrásszerzés lehetőségét. Az elemzésem alapján a kapcsolt diverzifikáció az ésszerű stratégia.

EGY PANELHÁZ ÖKOLÓGIAI LÁBNYOMA

Szerző: Dobos László, BSc V. évfolyam
Konzulens: Dr. Kuti István, egyetemi docens

Az ökológiai lábnyom elemzést az életvitel erőforrásigényének mérésére és az azzal kapcsolatos visszajelzések hatékonyságának növelése érdekében alkották meg. Az ökológiai lábnyom azt mutatja meg, hogy egyes társadalmi egységek, (egyén, közösség, gazdasági szereplő, település, régió, esetleg épület) összes fogyasztásának ellátásához és szennyező kibocsátásának semlegesítéséhez mekkora földterület szükséges. Egy épület ökológiai lábnyomának kiszámítása, lábnyoma változásainak nyomon követése a különböző fejlesztések, beruházások kapcsán hozzájárulhat ahhoz, hogy a döntéshozók a fenntartható fejlődést szem előtt tartó építészeti megoldásokat, rekonstrukciós megoldásokat támogathassanak. Magyarországon jelenleg mintegy félmillió iparosított technológiával épített lakóépület van, melyben 772.167 panellakás található, azaz közel minden ötödik lakás paneles építésű.

Számításaim során primer és szekunder forrásokat vettem alapul. A felhasznált hőenergia mennyiségére vonatkozóan a Debreceni Hőszolgáltató Zrt. biztosított adatokat. A használati melegvíz, a villamos energia felhasználás és a vízfogyasztás kérdőíves módszerrel határoztam meg folyamodtam, mivel sem a Debreceni Vízmű Zrt., sem pedig az E-On Energiaszolgáltató Kft. nem volt segítségemre. A hulladék lábnyom kiszámítását egy Digos City-ről készült tanulmány alapján végeztem, mivel abból egyszerűen és pontosan lehet kalkulálni az egyes hulladéktípusok ökológiai lábnyomát. Ezen felül az újrahasznosítási esetekre vonatkozó lábnyomméreteket is tartalmaz a városról szóló kalkuláció, ami szintén hasznosnak bizonyult a saját számításaim során. Az épület által az szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségét egyszerűen megfigyeléssel állapítottam meg. A nem szelektíven gyűjtött hulladék mennyiségére vonatkozóan a közös képviselő adott felvilágosítást, a hulladék összetételének becslésében pedig egy 2006-os műszaki szakértői tanulmány volt a segítségemre, melyben megtalálható Debrecen városának hulladék kibocsátásának összetétele. A ház alapterületéből fakadó lábnyom kiszámításához szükséges, a ház alapterületére vonatkozó adatot a Debreceni Járási Hivatal Járási Földhivatala biztosította.

Az elemzésem eredményeként azt kaptam, hogy egy panelház ökológiai lábnyoma 49,9631 hektár, ez a 87 lakásra vetítve lakásonként 0,574 ha jelent. Ez mintegy 0,092 hektárral kevesebb, mint ami egy átlagos magyar ember ökológiai lábnyomából lakásfenntartásra fordul.

A BROJLER HIZLALÁS NATURÁLIS MUTATÓINAK ÖKONÓMIAI HATÉKONYSÁGRA GYAKOROLT HATÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Szerző: Dorka Nikolett, MSc II. évfolyam

Konzulens: Dr. Szöllősi László, adjunktus

A jelen, s közeljövő feladata a növekvő létszámú emberiség ételmszerellátása, amelyben világszerte nagyobb arányt képviselnek a jó minőségű, biológiailag magas tápértékű, állati eredetű ételmszerek. Az állattenyésztési ágazatok közül a baromfitenyésztés az az ágazat, amely a jövőben a legnagyobb mértékben járul hozzá a Föld népességének teljes értékű állatfihérje-ellátásához. A biológiai tejesítő képesség tekintetében a brojlercsirke messze a leghatékonyabb állattenyésztési ágazat. A nemzetközi versenyképesség egyik kulcstényezője a hatékonysági mutatók fejlesztése, amelyhez nagymértékben hozzájárul a technológiai háttér és a szakmai tudás.

Tudományos diákköri dolgozatom fő célkitűzése egy korszerű, jó színvonalú technológiával rendelkező magyarországi vágócsirke hizláló telep természetes mutatóinak és azok ökonómiai hatékonyságra gyakorolt hatásának vizsgálata.

Általános célkitűzésem megvalósításához a szekunder és primer adatgyűjtést folytattam. A téma hazai és nemzetközi szakirodalmának feldolgozását követően az adott telep 13 rotációjának 5 istállójára vonatkozó természetes és fajlagos ökonómiai adatait gyűjtöttem be az ól naplók és turnuselszámoló lapok felhasználásával. Az adatokból származtatott mutatókat képeztem, amelyek az ágazatra jellemző természetes hatékonysági mutatók (elhullás, fajlagos takarmányfelhasználás, vágáskori testtömeg, brojler index stb.). A primer adatok és származtatott mutatók feldolgozása során leíró statisztikai módszereket alkalmaztam. Ezt követően a 13 rotáció átlagos természetes mutatóinak hatását vizsgáltam a tevékenység költség- és jövedelem alakulására, amelyhez a 13 rotáció átlagos gazdasági környezetét (input-output árak) használtam.

CASH FLOW-KIMUTATÁSOK A HAZAI ÉS NEMZETKÖZI ELŐÍRÁSOK TÜKRÉBEN

Szerző: Droppa Dóra, MA II. évfolyam
Konzulens: Dr. Becsky-Nagy Patrícia, adjunktus

Az egyes országok nemzeti szintű számviteli szabályai között számos eltérés mutatkozik. Ennek következtében az eltérő nemzetiségű vállalkozások pénzügyi kimutatásai egyáltalán nem vagy nehezen hasonlíthatók össze. Ez az oka annak, hogy világszerte egyre nagyobb az igény egy egységesen elfogadott szabályozási rendszer kialakítására és bevezetésére.

Dolgozatomban a cash flow-kimutatások összeállításának, szerkezetének és tartalmának bemutatásával foglalkozom. Mindezt egy összehasonlítás keretein belül teszem, kitérve arra, hogy milyen előírásokat tartalmaz erre vonatkozólag a 2000. évi C. törvény, illetve a 7. számú Nemzetközi Számviteli Standard.

Alapvető célkitűzésem, hogy az elméleti háttéranyag feldolgozása mellett egy vállalati példán keresztül is szemléltessem a fennálló különbségeket és hasonlóságokat a két szabályozó rendszer között. Ezáltal érzékeltetve az IFRS-ek térhódításának szükségességét, választ keresve arra, hogy az azok hazai bevezetésében és alkalmazásában érdekelt vállalkozásoknak a cash flow-kimutatások összeállítása és közzététele kapcsán milyen változásokkal kell szembenéznük, valamint bebizonyítva az ilyen típusú pénzügyi riportok elkészítésének és felhasználásának indokoltságát.

Vállalati példám az Egis Gyógyszergyár Nyrt. magyar és nemzetközi előírások szerint összeállított egyedi cash flow-kimutatásainak összehasonlítására épül. A kimutatások kiemelt sorainak vizsgálata mellett, az egyes kategóriáik között külön-külön párhuzamot vonva értelmeztem azok tartalmát, szerkezeti felépítését, összegezve a feltárt egyezéseket és eltéréseket. Zárásként elkészítettem és elemeztem a vállalat pénzforrásainak- és felhasználásainak tevékenységi területek szerinti megoszlását szemléltető táblázatot.

Következtetéseim között szerepel egy a két szabályozó rendszer összehasonlítását tartalmazó táblázat, ugyanis azt tapasztaltam, hogy nem lelhető fel olyan forrás, amely ily módon összegezné a köztük fennálló különbségeket és hasonlóságokat. Konklúzióként feltüntettem, hogy véleményem szerint hazánkban szükségessé és időszerűvé vált az IFRS-ek bevezetése, melyek közül meglátásom szerint a cash flow-kimutatások területén minimális változásokkal kell szembenéznük az érintett vállalkozásoknak, illetve, hogy mindenképpen nélkülözhetetlenek tartom a 2000. évi C. törvény 7. számú mellékletének kibővítését, módosítását.

AZ OLAJTÖK, MINT ALTERNATÍV NÖVÉNY TECHNOLÓGIAI ÉS ÖKONÓMIA TERVEZÉSE

Szerző: Erdei Eszter, MSc II. évfolyam
Konzulens: Dr. Madai Hajnalka, adjunktus

A hazai növénytermesztés vetésszerkezetében mind ágazati, mind üzemi szinten meghatározó a gabonafélék aránya. A 4,3 millió hektár szántóból 2,85 millió hektáron, a szántóterület 66%-án gabonaféléket termesztenek. Korábban, főként a kukoricát, monokultúrában is termesztették, de a kölcsönös megfeleltetés (HMKÁ és HGGY) előírásai ezt már nem teszik lehetővé. A legtöbb gazdaságban 3-as, vagy 4-es vetésforgót alkalmaznak a termelők, igyekeznek a legkisebb kockázatú, és legjövedelmezőbb kultúrát választani, ezért az alternatív növények, mint például a cirok vagy az olajtök alig szerepelnek a vetésszerkezetben. A kiemelt és egyéb ipari növények aránya a hazai szántóterület 26%-at fedi le, ebben az olajtök 0,5%-al mintegy 25 000 hektárral van jelen.

A tök tápanyagigényes és vegyszer-érzékeny növény, ezért termesztése hozzáértést és jó termesztési körülményeket igényel. Speciális termelési eszközei miatt a beruházási igénye is magas, így termesztésére hosszabb távon érdemes berendezkedni. Ebben az esetben viszont egy jól jövedelmező, a vetésforgóba is ideálisan beilleszthető növény kerül a területre. Fontos tényezője, hogy értékesítése során az éves export aránya a teljes termés 90 százalékát teszi ki, ami biztos piaci környezetre utal. Az osztrákokon kívül főleg német és holland kereskedők vásárolnak magyar magot. Két nagy csoportra lehet osztani a tököt termelők körét: a kistermelők 1-2 hektáron foglalkoznak az olajtök termesztésével, a nagyok 30 hektár feletti területeken. Komoly mennyiséget és homogén árut természetesen ez utóbbiak képesek előállítani. Nekik vannak meg az ehhez szükséges gépeik és szaktudásuk. Ebben a szegmensben az átlagos termőterület 60-70 hektár körül alakul, amiben benne vannak azok a gazdaságok is, ahol 200 hektáron diszlik az olajtök.

A fentiekből is érzékelhető, hogy az olajtök mind technológiai, mind pedig ökonómiai szempontból perspektivikus alternatív növény az üzemi vetésszerkezetben. Megfelelő körülmények között termesztése biztonságos és jövedelmező. Kapás kultúráként kiváló elővetemény, agrotechnikai szempontból igen kedvező hatása van a talajszerkezetre. Másik fontos pozitívuma a gazdaságosságában rejlik. Keresettsége és szerződéses termesztési lehetőségei miatt biztos és magas árbevételt jelent, emellett az üzemi pénzgazdálkodásban is kulcsfontosságú szereppel bír, a hagyományos kultúrák értékesítési gyakorlata miatt. Árbevétele, termelési értéke biotermesztéssel, a melléktermék okszerű hasznosításával is növelhető. Dolgozatomban technológiai és gazdasági tényekre és kalkulációkra alapozva szeretném bemutatni és az olajtök kedvező technológia és ökonómiai hatásait, egy a termesztéssel gyakorlatban is foglalkozó üzem példáján keresztül.

A KÍNAI BEUTAZÓ TURIZMUS FEJLESZTÉSÉNEK JELENTŐSÉGE MAGYARORSZÁG SZÁMÁRA

Szerző: Erdei Regina, BA IV. évfolyam
Konzulens: Dr. Vargáné dr. Csobán Katalin, adjunktus

Napjaink világgazdaságának leggyorsabban fejlődő és legjelentősebb iparága a turizmus. A hagyományos küldő piacok, mint Németország és az Egyesült Államok mellett újabbak jelennek meg, egyre nagyobb jelentőséggel bírnak az úgynevezett BRIC államok – Brazília, Oroszország, India és Kína.

A BRIC országok közül leginkább Kínára figyel a világ, mely gazdasági, politikai és katonai világhatalommá nőtte ki magát. Kialakult egy olyan társadalmi középosztály, amely igényli és megengedheti magának az utazást, ami presztízsértékkel is jár számára. Kína mára a világ első számú turisztikai küldő országai között van, jelentősége várhatóan továbbra is növekedni fog.

Magyarországon kínai beutazó turizmusról 2003 óta beszélhetünk, amikor hazánk felkerült az „engedélyezett turisztikai célország” státuszú országok listájára. Azóta folyamatosan nő az ide érkező kínai turisták száma, azonban ez még mindig alacsonynak mondható. Hazánknak hatékonyabban kellene kihasználnia a kínai piacon rejlő lehetőségeket. Dolgozatomban szeretném bemutatni a két ország közötti turizmus helyzetét, azt, hogy hogyan jelenünk meg a kínai turisztikai piacon, illetve, hogy miként kellene ezen javítani, annak érdekében, hogy növeljük a hazánkba érkező kínai turisták számát.

Kutatásomat a szekunder források, magyar és angol nyelvű szakirodalom, könyvek, cikkek, kiadványok, a kelet-ázsiai turizmusra vonatkozó statisztikai adatok feldolgozásával kezdtem. Ez nagyban hozzájárult önálló primer kutatómunkámhoz, melyet Kína harmadik legnagyobb városában, Kantonban végeztem el. Kérdőívemet angolul, s kantoni nyelvű eljárásra lefordítva kínaiul töltöttem ki az egyik hatalmas lakótelep járókelőivel, valamint mélyinterjút készítettem a térség vezető utazási irodájának munkatársával.

Az eredmények alapján megállapítható, hogy a válaszadók hazánkba egy több európai országot érintő túra részeként látogatnának el néhány napra, mely útról az interneten tájékozódnának, azonban a szervezéskor utazási iroda segítségét vennék igénybe. Országunk imázsa a vizsgálat szerint pozitív, Magyarország vonzó úti cél a túlszűfoltyságból és szennyezettségéből szabadulni vágyó kínaiak számára. Könnyebbé tehető a szigorú vízumintézkedések enyhítése és Budapesttel közvetlen repülőjárat bevezetése. A marketing során legnagyobb szerepet a kínai online médiában, kínai nyelven való megjelenés jelentheti.

KOCKÁZATI TŐKE A KÖZÉP-KELET-EURÓPAI RÉGIÓBAN

Szerzők: Farkas Bettina, MA II. évfolyam

Ferenczné Gyallai Éva, MA II. évfolyam

Konzulens: Dr. Becsky-Nagy Patrícia, adjunktus

Dolgozatunkban új szemszögből kívántuk megközelíteni a kockázati tőke területét. A megírása során úgy döntöttünk, összehasonlító elemzést végzünk, melynek során vizsgáltuk a közép-kelet-európai régió szerepét Európában, továbbá Magyarország befektetéseinek alakulására és régióban betöltött szerepére helyeztük a hangsúlyt. Az összehasonlítás elvégzéséhez fontosnak tartottuk olyan országok kiválasztását és elemzését, melyek hazánkkal szomszédosak és működtetik a JEREMIE-programot. Így döntöttünk Bulgária, Lengyelország és Románia mellett.

Összefoglalva arra az eredményre jutottunk, hogy Magyarország a vizsgált országokhoz képest jelentős előnyre tett szert a befektetések területén. Lengyelország hozzánk hasonlóan az élvonalba tartozik, 2010 és 2013 között meg tudta tartani vezető helyét a régióban. Románia és Bulgária ezzel szemben változatos képet mutatott, voltak olyan évek, mikor kedvező befektetési területet jelentettek, voltak azonban olyan időszakok is, mikor kevésbé kerültek a befektetők látókörbe, ahogy ezt a dolgozatban részletesen bemutatjuk. A kockázati-tőke-befektetések alakulása az általunk kiválasztott országokban volt a vizsgálat második fő témája. Itt szintén arra a következtetésre jutottunk, hogy hazánk élvonalbeli szerepet tölt be a területen, 2010 óta folyamatosan az első helyen áll az országok között a kockázati-tőke-befektetésekben. A JEREMIE-program megvalósulása az elemzett négy országban szinte ugyanazon feltételekkel valósult meg. Operatív programok során hirdették meg a pályázatokat, és az országok között megfigyelhető a 70-30%-os arány, mely az Európai Unió és a magánbefektetők hozzájárulását mutatja a programban. A hasonlóság oka véleményünk szerint abban keresendő, hogy Európai Unió által támogatott forrásról van szó, mely minden országra ugyanolyan módon vonatkozik. Az eltéréseket a támogatások mértékében és Lengyelországnál találjuk meg, akik a JEREMIE-programot régióként valósították meg.

Összességében a kockázati-tőke-befektetések Magyarországon, valamint Közép-Kelet-Európában jelentős eredményt produkáltak és az általunk vizsgált országok kedvelt befektetési területet jelentenek. A JEREMIE-program az Európai Unióban és hazánkban is jelentős sikerrel járt. Ezt az eredményességet mi sem mutatja jobban, hogy Magyarországon több sikeres exitre is sor került, valamint a JEREMIE-nek már több szériája is megvalósult.

KÁROSANYAG-KIBOCSÁTÁS CSÖKKENTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI ADOTT VÁLLALKOZÁS PÉLDÁJÁN KERESZTÜL

Szerző: Gál Zsuzsa, BSc IV. évfolyam
Konzulens: Bauerné Dr. Gáthy Andrea, adjunktus

Az életminőség fenntartásában hosszútávon jelentős problémákat okozhat a különböző ágazatok okozta környezeti terhelés, és az általuk légkörbe kerülő káros anyagok kibocsátása. A szakembereket évtizedek óta foglalkoztatja az emisszióval járó problémák felmerülésének fontossága, a lakosság egészségi állapotára, a biodiverzitás megőrzésére negatív hatást gyakorló környezeti károk felmerülésének, és a problémák súlyosbodásának kockázata. A fenntarthatóság felé történő elmozdulás érdekében pozitív hatást jelentene, ha a globális emisszió csökkentésének törekvésében szerepet vállalnának a különböző ágazatok szervezetei, továbbá mind nemzeti, mind egyéni szinten megjelenne a magasabb szintű környezettudatos magatartásra való törekvés, illetve tudatos lépéseket tennének annak érdekében, hogy csökkentsék a környezetre gyakorolt negatív hatásukat.

A téma fontosságát igazolja az elmúlt évszázadokban bekövetkezett jelentős klímaváltozás, a légköri szén-dioxid koncentráció rohamos növekedése, a globális felmelegedés, melyeknek következtében nem csak a népesség egészségi állapotának károsodása következett be, hanem a növény-és állatvilág, vagyis a teljes bioszféra is jelentős veszélybe került. Fontosnak tartom, hogy a lehetőségek számbavételével igyekezzünk javítani a jelenlegi helyzetet, globális, szervezeti, de akár egyéni szinten is.

Általánosságban elmondható, hogy a vállalkozások vezetői kevésbé elkötelezettek a fenntarthatóság iránt, és környezeti attitűdjük elmarad attól a szinttől, ahol érdemben lehet tenni a környezetterhelés csökkentéséért. A környezeti attitűd hiányában az alkalmazottak ösztönzése, ismereteinek bővítése is elmarad, így az egyéni felelősségvállalás szerepe csökken. Saját vizsgálati eredményeim igazolják, hogy a környezettudatosan működő vállalkozás hatással lehet az egyén saját háztartásának környezettudatos működtetésére is, a munkahelyen végzett környezettudatos tevékenységekből (például szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság, víztakarékosság) a hétköznapi gyakorlatba is ültetnek át a munkavállalók bizonyos tevékenységeket. Egy szervezet környezetbarát működése tehát hosszú távon nem csupán a szervezeti kibocsátást képes csökkenteni, hanem hatással tud lenni az egyénre, amely által a háztartások kibocsátását is képes csökkenteni.

A dolgozatomban egy irodai tevékenységet végző kisvállalkozás telephelyi adatain keresztül mutatom be, hogyan csökkenthető a károsanyag-kibocsátás a mindennapos működés során. Kitérek arra is, hogy a kibocsátás csökkenésével párhuzamosan milyen megtakarításokkal számolhat a vállalkozás, és a környezeti terhelés csökkentése érdekében hozott beruházások mennyi időn belül térülnek meg, azaz hogyan hozható összhangba a környezeti terhelés csökkentése a rövid távú gazdasági profit érdekekkel.

NÉHÁNY FONTOSABB MAGYAR RÉSZVÉNY KOCKÁZATÁNAK ELEMZÉSE ÉS OPTIMÁLIS PORTFÓLIÓ ÖSSZEÁLLÍTÁSA

Szerző: Gégegy Alexandra, BA IV. évfolyam

Konzulens: Dr. Nagy Lajos, adjunktus

A magyar tőzsde legfontosabb részvényei közé tartozik az Egis, a Richter, a Mol, az OTP és az MTelekom. Általános célkitűzésem e részvények árfolyamainak, hosszabb távú jövedelmezőségének elemzése, illetve ezek összehasonlítása statisztikai eszközök segítségével. Ehhez kapcsoló feladatok a részvényárfolyam adatbázis megteremtése, az osztalékfizetés adatok megszerzése, leíró statisztikai és idősoros elemzések elvégzése. Specifikus célkitűzésem, hogy milyen arányban kell vásárolnunk a fenti részvényekből, hogy minimalizáljuk a kockázatot. Az ehhez kapcsolódó feladatok közé tartozik az optimális portfólió arányának meghatározása egy elvart jövedelemszintnél. Érzékenységvizsgálattal kívánom megvizsgálni, hogy a különböző elvart jövedelemszintek hogyan befolyásolják a portfólió összetételét és milyen hatással vannak a kockázatra.

Számításaimat 2005 és 2012 közötti időszakra végeztem el, a BÉT historikus adatbázisára és a vizsgált gazdasági társaságok közleményeire támaszkodva. Kiszámoltam a vizsgált időszakra a részvények jövedelmezőségét, és leíró statisztikai eszközökkel összehasonlítottam a kockázat alakulását. Kvadratikus portfólió modellel vizsgáltam a minimális kockázatú optimális részvényösszetételt különböző elvart jövedelemszintnél.

Megállapítható, hogy a 2008 évi gazdasági válság mindegyik társaságnál nagy törést okozott, 30-67% közötti árfolyamesést figyelhettünk meg. Nyolc év átlagában a legmagasabb hozamot (16,58%) az Egis részvényeivel lehetett elérni, a legrosszabbul az MTelekom teljesített (1,59%). Megfigyelhető, hogy a magasabb jövedelemhez nagyobb jövedelem variancia, azaz magasabb kockázat társult. A sorból az OTP „lóg ki”, itt viszonylag alacsony jövedelem (8,2%) a második legmagasabb varianciával (0,19) jár együtt.

A portfólió összetételének optimalizálásakor 5% és 16,5% között 1%-os léptékkal határoztam meg az elvart jövedelemszinteket, amelyekre lefuttattam a modellt. Az alacsony jövedelemszinteken (5-10%-ig) a Richter és az MTelekom szerepelt a portfólióban, 11%-nál belépett a MOL, 12%-nál kiesett az MTelekom, 13%-tól az Egis is bekerült az optimális portfólióba. A jövedelemnövekedéssel párhuzamosan megfigyelhető a kockázat folyamatos növekedése. A jövedelem-variancia efficiens görbe alapján 12%-os jövedelemszint alá kockázat semleges döntéshozó számára nem érdemes csökkenteni az elvart jövedelmét, mert a további jövedelemről történő lemondás minimális kockázatsökkenést eredményez.

A KOCKÁZATI TŐKÉVEL FINANSzíROZOTT VÁLLALKOZÁSOK MÉRLEGÉNEK FORRÁSOLDALA

Szerző: Karászi Erika, MA II. évfolyam
Konzulens: Dr. Becsky-Nagy Patrícia, adjunktus

Napjainkban egyre fontosabb szerepet kap a vállalatok tőkével való ellátottságának vizsgálata. A kockázati tőke-befektetők magas kockázat mellett is hajlandók az ígéretes cégeknek tőkét adni, amennyiben a vállalat nagy növekedési potenciállal rendelkezik. A tulajdoni hányad megszerzésével és a cég irányításában való aktív részvétellel az a céljuk, hogy a vállalat működését olyan mederbe tereljék, amelynek révén a vállalat értéke növekszik, a befektetett tőke felértékelődik, hogy azt a kiszálláskor magas hozam realizálásával tudják értékesíteni.

Céлом az volt, hogy megvizsgáljam, hogy milyen módon érik el ezt a felértékelődést, hogyan tükröződik ez az általuk finanszírozott vállalatok mérlegében. A forrásoldalra koncentrálok, mert a vállalkozások saját vagyona itt kerül kimutatásra, beleértve a tulajdonosok által rendelkezésre bocsátott tőkét, és a működésből származó eredményt is. Itt látszik az, hogy a kapott tőke értékét mennyivel tudják növelni.

Ennek vizsgálatára kiválasztottam három céget, amelyek kaptak kockázati tőkét, és sikeresen lezárultak a befektetések. Ezen cégek mérlegének forrásoldalát elemeztem tőkeszerkezeti és tőkehatékonysági mutatók segítségével, majd a kapott eredményeket összevettem egymással. Az esettanulmányok a vizsgált kérdés szemléltetésére alkalmasak, bizonyos mértékben látható az, hogy a kockázati tőke és a befektető jelenléte milyen hatással van a mérleg forrásoldalára, de az egész iparágra vonatkozó általánosítások ezek alapján nem fogalmazhatóak meg.

Az elemzésem során megállapítottam, hogy a kockázati tőkét több módon bocsáthatják rendelkezésre a befektetők (jegyzett tőke emeléssel és tőketartalékba helyezéssel, átváltoztatható elsőbbségi részvénnyek, kötvények vásárlásával). Mindkét módszerrel jelentős tőkét juttatnak a vállalkozáshoz, növelve a tőkeerősséget, illetve tulajdoni hányadot szereznek. Emellett a saját vagyon növekedéséhez a tőkés személyes közreműködése is hozzájárul, melynek hatása a mérleg szerinti eredmény alakulásában mutatkozik. Szükség lehet azonban olyan döntésekre, amelyek rövid távon kedvezőtlenül hatnak a tőkeszerkezetre, hosszú távon viszont előnyösek. Fontos az is, hogy a hosszabb távú befektetéseknel a gazdasági helyzet változása is képezhet visszatartó erőt a vállalat értékének növekedésében, és hátráltathatja a tőkéseket a sikeres exit végrehajtásában.

**A BOLOGNAI RENDSZER ÉS AZ ÚJ FELSŐOKTATÁSI TÖRVÉNY HATÁSÁNAK
VIZSGÁLATA A GAZDÁLKODÁSTUDOMÁNYI KAR HALLGATÓI TEKINTETÉBEN
(2003-2014)**

Szerző: Kiss Alexandra, BSc IV. évfolyam
Konzulens: Dr. Csipkés Margit, adjunktus

A dolgozatom témája a Debreceni Egyetemre, azon belül is a Debreceni Egyetem Gazdálkodási és Vidékfejlesztési Karának (2014. augusztus 1-től Gazdálkodástudományi Kar) Alapképzésére, Mesterképzésére, és Felsőfokú Szakképzésére jelentkezett és felvett hallgatókat mutatja be 2003. évtől egészen a 2014. évig.

Manapság nagyobb hangsúlyt kap a felsőoktatás, mint a korábbi években. Ennek fő oka az új felsőoktatási törvény bevezetése. A mai világban presztízs szinten érhető az egyetemre járás, mind a szakközépiskolások mind pedig a gimnazisták közel 90% nem elégszik meg egy érettségivel, hanem szeretne tovább tanulni és legalább egy diplomát vagy szakmát szerezni. Egyre inkább érezhető az élethosszig tartó tanulás fontossága. A növekvő munkanélküliség talán pont az ellenkezőjét mutatja, de állandó jelleggel képezni és fejleszteni kell magunkat azért, hogy lépést tudjunk tartani a világgal, és ezzel együtt megtartsuk az állásunkat.

Célkitűzésemnek tartom, hogy a téma feldolgozásával olyan információhoz juthatunk, amik mindenképp hasznosak lehetnek a pályaválasztás előtt állók számára. Mivel én is jelenleg a Debreceni Egyetem Gazdálkodástudományi Karán tanulok, így jó ötletnek tartom kiértékelni az itteni helyzetet is. Továbbá fontos, hogy megfelelő képet tudjak festeni a jövő hallgatói számára, hogy az a szak, amire mindenképp be szeretnének kerülni milyen adatokkal zárta az elmúlt 11 évet, mennyire népszerű a felvételezők körében, illetve szeretnék egy előrebecslést is készíteni, ami a következő évben várható felvételi adatokra enged következtetni.

Céljaim elérése érdekében, először szekunder adatgyűjtés folytattam, mely során összegyűjtöttem, a jelentkezők számát, mind alapképzés, mesterképzés, és felsőfokú szakképzés tekintetében. Ezután statisztikai módszerekkel kiszámítottam, az elmúlt 11 év jelentkezési, felvételi adatait, idősorosan ábrázoltam, majd ezt követően, a kiszámolt adatok, diagramok segítségével következtetéseket vontam le, és javaslatokat készítettem a jövőre nézve.

A kiszámított eredmények alapján, előrebecsülhető, hogy nem véletlen, hogy a Debreceni Egyetem Magyarország kiemelt egyetemei közé tartozik, ezt mutatják a növekvő számok is. Évről-évre egyre több- és több diák dönt úgy, hogy ezt az egyetemet jelöli meg első helyen, ami azt jelenti, ide szeretne járni a következő 3-5 évben. Illetve a dolgozatom címében megjelölt két tényező, mennyire érezte hatását a jelentkezők számában.

FLOTTAKEZELÉS, AVAGY ÚT A GAZDASÁGOSABB VÁLLALATIRÁNYÍTÁSHOZ

Szerző: Kovács Emese, BA IV. évfolyam

Konzulens: Dékán Tamásné Dr. Orbán Ildikó, egyetemi docens

Vállalati szintű döntéshozatal során, kitüntetett figyelmet érdemelnek a pénzügyi döntések, melyek megalapozzák a vállalati tevékenység végzésének menetét, illetve annak korlátait, határait. A pénzügyi döntéseken belül a finanszírozással összefüggő döntéshozatal testesíti meg a vállalat működéséhez szükséges tőkeellátásról való gondoskodást. A vállalati működés során arra kell törekedni, hogy a szükségszerű beruházásokat a leghatékonyabb és leggazdaságosabb módon végezzék el. Ilyen jelentős beruházásnak tekinthető a céges gépjárművek finanszírozása, illetve kezelése is. A flottakezelés mindmáig kevésbé ismert formája a gépjárműpark kezelési és finanszírozási módozatoknak, annak ellenére, hogy hipotézisem szerint, már egy kisebb méretű vállalkozás működtetésénél, néhány gépjármű használata esetén is jelentős megtakarításokra tehető szer, amennyiben az adott cég él a flottakezelés nyújtotta lehetőségekkel. Dolgozatomban a finanszírozási források két közismert formáját hasonlítottam össze, a hitelt és a tartós bérletet. Bemutattam, milyen különbségek tapasztalhatóak egy hitel felvételével finanszírozott, illetve egy flottakezelési szolgáltatás igénybevételével kezelt géppark fenntartása során keletkező ráfordításokban. Mindezen számításokat és eredményeket alátámasztandó, ismertettem, hogy a flottakezelésnek, mint a tartós bérlet speciális formájának, milyen gyökerei és kialakulási körülményei lelhetőek fel, bemutatva annak előzmény ügyletét a lízinget. Nagy hangsúlyt kap a dolgozatomban tehát a lízing definiálása és ismertetése részben a flottakezelés operatív lízing jellege miatt, részben pedig, mert véleményem szerint nem csak a gépjárművek vállalati szintű kezelése során, hanem más, a céges működéshez kapcsolódó tevékenységek végzéséhez kapcsolódóan is hasznos finanszírozási forma lehet. Vizsgálataim és számításaim igazolták alapfeltevésemet, mely szerint már 2-3 gépjármű esetében is jelentős megtakarítás keletkezik flottakezelt gépjárműpark esetén, köszönhetően az igénybe vehető kedvezményeknek, és a törvényi rendelkezések adta lehetőségeknek.

A HAJDÚ-MARKETING KFT. WEBOLDALÁNAK ELKÉSZÍTÉSE, KUPON RENDSZER BEVEZETÉSE ÉS MARKETINGJE

Szerző: Kovács Tamás, BSc IV. évfolyam
Konzulens: Dr. habil. Szilágyi Róbert, egyetemi docens

Mára egyre nagyobb teret hódítanak a különböző weboldalak és webáruházak. Külföldön már évek óta jelen vannak a különböző farmok, kis- és nagy-gazdálkodók a világhálón, hol értékesítés, hol pedig csak ismertető oldalként. Hazánkban, illetve az egész világon a két legfontosabb szakterület a mezőgazdaság és az informatika. Ezt a két nagy területet ötvöztem munkám során, ahol a mezőgazdaság és weblapszerkesztés egy helyen van jelen.

Dolgozatom általános célkitűzése bemutatni, egy adott agrárvállalkozás weboldalának elkészítését és közösségi média marketingjét. Több alkalommal folytattam személyes konzultációt a gazdabolt vezetőjével, amely konzultációk során szó esett többek között a vásárlóknak járó kedvezményekről, kuponok létrehozásáról, a létrehozott kuponok sokszorosításának kivédéséről, illetve a webáruház és az elkészítendő weboldal színösszetételéről, amelyeket bővebben is bemutatok a dolgozatomban.

Specifikus célkitűzésként megemlíthető, hogy az oldal a visszatérő vásárlók megtartására és új vásárlók becsalogatására készült. Emellett, az online kereskedelem fellendítése is fontos, de a helyszíni vásárlásokból adódó forgalomnövekedés elérése került előtérbe.

Az általános célkitűzések elérése érdekében PHP nyelven fejlesztettem a weboldalt, amely nyelv segítségével az online kuponrendszert is készítettem, de több helyen Javascript is található a forráskódban. A dolgozatban helyenként képek segítségével mutatom be a rendszert működés közben. Ezen felül, egy-egy rövid fejezetben kitérek a keresőoptimalizálás lehetőségeire és a portálstatisztika aktualitásaira.

A primer és szekunder adatok vizsgálata során a felmerült hipotézis megállta a helyét, miszerint: csak akkor lehet köztudatban a portál létezése és funkciója, ha a vállalat költségeket áldoz a hirdetésekre is.

A különböző honlap verziókat és a célok eléréséhez rendelt feladatokat Gantt-diagrammal szemléltetem, majd kitérek a jövőbeli lehetőségekre (új webáruház, okos telefonra M.1-es verzió és Facebook alkalmazás készítése) a portállal kapcsolatban. A dolgozatom pedig a Future Internet az agrárvállalkozások szemszögéből fejezettel zárul.

A KÉZMŰVES CUKRÁSZIPARI TERMÉKEK FOGYASZTÓI ÉS VÁSÁRLÓI MAGATARTÁSÁNAK VIZSGÁLATA MAGYARORSZÁGON

Szerző: Ladányi Krisztina, MSc II. évfolyam

Konzulens: Dr. Szöllösi László, adjunktus

A téma aktualitását adja, hogy a magyarországi kézműves cukrásziparban az elmúlt évtizedekben számos változás ment végbe. A 2008-as gazdasági világválság teljesen átalakította a korábban sem problémamentes ágazatot. A válság begyűrűzése után egyre több gonddal kell megküzdenie cukrászainknak, ilyen például a szakemberek képzetlensége, a nem megfelelő alapanyag használat, a mesterséges anyagok és félkész termékek előtérbe kerülése, a feketegazdaság, a multinacionális cégek térnyerése. Fogyasztói oldalról ugyancsak jó néhány változás érzékelhető az élelmiszer-fogyasztói szokásokban. Ezt részben a gazdasági válság, részben pedig a tudatos, „új fogyasztó” megjelenésével az egészséges életmód és -táplálkozás térnyerése befolyásolta.

Dolgozatom fő célkitűzése feltárni a magyarországi kézműves cukrászipari termékek fogyasztási és vásárlási szokásait, illetve az azokat befolyásoló legfontosabb tényezőket. Az előzmények alapján a szakma képviselői által igény mutatkozott a felmérés tudományos alaposságú elvégzésére, ezért olyan összefoglaló képet kívánok adni a vizsgált területről, amely a gyakorlatban is felhasználható eredményekkel szolgál.

Vizsgálataim során szekunder és primer adatgyűjtést végeztem, egyrészt hazai és nemzetközi szakirodalmakat dolgoztam fel, másrészt kérdőíves felmérést folytattam. A megkérdezés személyes és online formáját alkalmaztam. A minta nagysága 538 fő. Az adatgyűjtés nem reprezentatív, de iránymutatásként szolgál a későbbi vizsgálatok számára. Az adatok feldolgozása és értékelése során leíró statisztikai módszereket és nem-paraméteres (Kruskal-Wallis, Mann-Whitney) eljárásokat alkalmaztam.

Kutatásai eredményeim alapján megállapítható, hogy a megkérdezettek többsége fogyaszt és vásárol is cukrászipari termékeket. Legtöbben a minőségi termékeket keresik és ennek érdekében akár több pénzt is hajlandóak áldozni. Legfontosabb szempontnak a cukrászdákkal kapcsolatban a termékek minőségét meghatározó felhasznált alapanyag bizonyult, ezzel szemben a termékek ára kevésbé dominál. A fogyasztók leginkább cukrászdákban vásárolnak, ahová a magasabb minőségű termékek beszerzése, illetve a kikapcsolódás és feltöltődés érdekében látogatnak el. A kézműves cukrászipari termékek fogyasztásával és vásárlásával kapcsolatos attitűdökben és preferenciákban az iskolai végzettség és a jövedelem szerint mutatható ki leginkább eltérés.

A KÜLKERESKEDELMI NYITOTTSÁG HATÁSA MAGYARORSZÁG FOGYASZTÁSI STRUKTÚRÁJÁRA – AZ EGÉSZSÉGHÁRÓSÍTÓ TERMÉKFOGYASZTÁS ESETE

Szerző: Marton Viktória, BA III. évfolyam
Konzulens: Dr. Czeglédi Pál, egyetemi docens

Dolgozatomban a globalizáció komplex jelenségnek egy sajátos megnyilvánulásával foglalkozok: a kereskedelmi kapcsolatok intenzitásának és a fogyasztási szerkezet átalakulásának viszonyával, azon belül is az emberi egészségre gyakorolt, sokszor káros hatással. A határok eltűnésével nő az emberek és a termékek mozgásának szabadsága, mely új kihívások elé állítja a globális egészségügyet.

Munkámmal egy hazánkban kevésbé ismert kérdéskörhöz szeretnék tudományos igénnyel hozzájárulni. Azt kívánom ugyanis megvizsgálni, hogy milyen kapcsolat tárható fel a külkereskedelmi nyitás – amelyet én a globalizáltság fokának tekintek – és a fogyasztás, azon belül az egészségre káros termékek fogyasztása között.

Mindehhez a fogalmi számvetésen és a releváns tanulmányok áttekintésén túl saját empirikus kutatást is végzek. Az empirikus kutatásomban korreláció- és regresszió analízissel próbálom bemutatni, hogy milyen kapcsolat tárható fel a globális fogyasztási minták követése és az egyéni fogyasztási szerkezet átalakulása között. A statisztikai feldolgozás az SPSS 17.0 program segítségével történt. Statisztikai elemzésem során a többváltozós lineáris regresszió módszerét alkalmaztam.

Az eredményeim viszont az előzetes feltételezésemet nem támasztották alá. Azt találtam felfedezni, hogy a külkereskedelmi nyitás és így a globalizáció minden esetben ellentétes kapcsolatban áll az általam kiválasztott, egészségre káros hatással bíró fogyasztási cikkekkel. Ez azt jelenti, hogy a globalizáció begyűrűződésével csökken a cukor, zsiradék, sör, dohány és égetett szesz fogyasztása. Ennek hátterében az állhat, hogy Magyarország fejlett országnak számít a fejlődő országokhoz képest a KOF Swiss Economic Institute Globalizációs index szerint, viszont az szakirodalmi áttekintésben a hivatkozott tanulmányok főleg fejlődő országokkal foglalkoznak, vagyis Magyarországnál sokkal szegényebb országokkal. Ezt azért fontos kiemelni, mert ha egy ország átlagfogyasztója minél szegényebb, annál nagyobb arányát költi a jövedelmének élelmiszerre és annál nagyobb az élelmiszer iránti keresletének árrugalmassága. Ez azt jelentheti, hogy ezekben az országokban a junk food olcsó voltának itt nagyobb hatása lehet.

AZ ÉTKEZÉSI TOJÁS FOGYASZTÓI ÉS VÁSÁRLÓI MAGATARTÁSÁNAK VIZSGÁLATA MAGYARORSZÁGON

Szerző: Molnár Szilvia, MSc II. évfolyam

Konzulensek: Dr. Szöllősi László, adjunktus

Dr. Molnár Györgyi, mezőgazdasági titkár, Baromfi TermékTanács

A közeljövő egyik legnagyobb kihívása a Föld növekvő népességének elegendő mennyiségű élelmiszerrel, a fenntarthatóság szempontjait is figyelembevevő módon történő ellátása. Szakemberek szerint ebben kiemelt szerep juthat az állattenyésztésnek. Ezen belül a baromfihús- és tojástermelés lesznek azok az ágazatok, amelyek leginkább hozzá fognak járulni a világ népességének élelmezéséhez. Az elmúlt évtizedben a világ tojástermelése több mint 20%-kal növekedett, amely a következő 20 évben hasonló tendenciával folytatódhat. Ezzel szemben a tojástermékek iránti igény akár évi 4-5%-os emelkedése várható.

Dolgozatom fő célkitűzése feltárni a tojással kapcsolatos magyarországi fogyasztói és vásárlói szokásokat, illetve az azt befolyásoló tényezőket, valamint összehasonlítani azokat a korábbi hazai és nemzetközi felmérések eredményeivel. Célom továbbá a tojással kapcsolatos informáltság és fizetési hajlandóság vizsgálata Magyarországon.

A kutatómunka során primer és szekunder adatgyűjtést végeztem, feldolgoztam a témával kapcsolatos hazai és nemzetközi szakirodalmakat, majd online és személyes kérdőíves megkérdezést folytattam. A vizsgált minta nagysága 777 fő. Az adatok feldolgozására leíró statisztikai módszereket és nem-paraméteres eljárásokat (Kruskal-Wallis, Mann-Whitney) alkalmaztam.

Felmérésem szerint a megkérdezettek számára a tojás fogyasztása során a legfontosabb tényező a frissesség, míg vásárláskor a sérülésmentesség. Eredményeim több esetben eltérést mutatnak a korábbi hazai és nemzetközi felmérések megállapításaival, amely a szokások időbeli változásával és az egyes országok közötti eltérő preferenciákkal magyarázhatóak. A tudományosan megalapozott tényekkel ellentétben, a megkérdezettek nagy többsége úgy véli, hogy a különböző tartásmódban előállított tojások tápértéke között eltérés van a szabadtartásos technológia javára. Számos kérdést illetően azt tapasztaltam, hogy a megkérdezettek helytelen információkkal rendelkeznek a tojással kapcsolatban, s nem ismerik a jelöléseket. Annak ellenére, hogy a szakirodalmak szerint a hazai fogyasztók érzékenyek és egyre tudatosabban vásárolnak, a kérdésekre adott válaszokból sok esetben ennek ellenkezője derül ki. A tojás fogyasztásával és vásárlásával kapcsolatos attitűdökben és preferenciákban az életkor és az alapvető élelmiszerek vásárlásának helye szerint mutatható ki leginkább eltérés.

TEJ- ÉS TEJTERMÉK FOGYASZTÁSI SZOKÁSOK ALAKULÁSA A DEBRECENI EGYETEM HALLGATÓI KÖRÉBEN

Szerző: Novák Norbert, BSc IV. évfolyam
Konzulensek: Dr. Harangi-Rákos Mónika, adjunktus
Fehér András, doktorandusz

A kutatásom során a tej- és tejtermék fogyasztási szokásokat vizsgáltam a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar és Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar hallgatói körében. A téma aktualitása miatt fontosnak tartom e terület vizsgálatát, mivel napjainkban különösen megosztott a társadalom a tejfogyasztás egészségre gyakorolt hatásával kapcsolatban. Napjaink fogyasztója a változatosságot kedveli. A mai felgyorsult világban folyamatosan változnak a táplálkozási szokások, ezen belül a tej- és tejtermék-fogyasztás is. Még mindig nagy különbségek vannak a fejlődő és a fejlett országok, régiók, sőt még a régiókon belül is az állati termékek egy főre jutó fogyasztásában. Ezek a különbségek különösen szembetűnőek a tejtermékek esetében, kontinensenként, országonként eltérő szokásokat lehet tapasztalni.

A kutatásomban a 18-25 év közötti korosztály tej- és tejtermék fogyasztási szokásait vizsgáltam. Feltérképeztem, hogy mennyire tudatosak a vizsgált korosztály fogyasztói a hazai termékek tekintetében. Fontosnak tartom, hogy hallgató társaim elsősorban magyar eredetű tejtermékeket vásároljanak. Kérdőívemet 650 fő töltötte ki, melyből 602 kérdőív volt értékelhető. Megállapítható, hogy a kérdőívet kitöltők érzékenyek, tehát csak abban az esetben hajlandóak a jó minőségű magyar terméket vásárolni, amennyiben a termék akciós, illetve a külföldi versenytársak termékeihez hasonló áron kapható. A vizsgált hallgatókról elmondható, hogy elsősorban az alacsony jövedelmük miatt kényszerülnek az olcsóbb, magyar jelölés nélküli termékek fogyasztására.

Megállapítható továbbá, hogy a megkérdezettek közül a női válaszadók nagyobb figyelmet fordítanak arra, hogy magyar termék kerüljön az „asztalra”, amiért hajlandók is többet fizetni. Ezzel szemben a férfi válaszadók nem foglalkoznak a magyar jelöléssel és nem költenek több pénzt a márkára. A vásárlási és fogyasztási szokásuk pedig eltérő a nőkkel szemben. Egyértelműen kijelenthető, hogy a válaszadókra kevésbé jellemző a magyar termékek vásárlása, azonban a hazai tej fogyasztása „részben” mégis fontos számukra. A kutatás során az is egyértelművé vált, hogy a vizsgált hallgatók előnyben részesítik a közelben lévő kisebb boltokat, diszkontokat és csupán hétvégén keresik fel a nagyobb hipermarketeket.

**A MAGYAR SZÁMVITELI SZABÁLYOZÁS ÉS A NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI
BESZÁMOLÁSI STANDARDOK (IFRS) ÖSSZEHASONLÍTÁSA AZ OTP BANK
NYRT. EGYEDI BESZÁMOLÓIN KERESZTÜL**

Szerző: Papp Zsuzsa, MA II. évfolyam
Konzulens: Dékán Tamásné Dr. Orbán Ildikó, egyetemi docens

A világgazdaságban az elmúlt években megfigyelhető erősödő globalizáció hatására a vállalati kapcsolatok kiszélesedése, a vállalkozások nemzetközi terjeszkedése, a tőke felgyorsult, határokat átívelő áramlása figyelhető meg. A nemzeti határok egyre inkább jelentőségüket veszítik, ugyanakkor az egyes országokban alkalmazott számviteli rendszerekben még mindig jelentős különbségek fedezhetőek fel. Ennek következtében a különböző országokban működő vállalatok más-más elveken alapuló, különböző tartalmú beszámolókat készítenek, így teljesítményük nehezen összehasonlítható. Ennél fogva alakult ki az igény egy nemzetközileg elfogadott szabványrendszer kialakítására, mely a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) rendszerén keresztül látszik megvalósulni.

Dolgozatom célkitűzése a fent említett standardok Magyarországon alkalmazott számviteli szabályokkal történő összehasonlítása egy konkrét hitelintézet vonatkozásában. Munkám során szekunder adatgyűjtés segítségével vetem össze a Bank egyedi mérlegeiben szereplő egyes tételek két szabályrendszer szerinti értékeit, elemzem a köztük kialakuló különbségek okait, a megjelenítési, értékelési eljárásokban felfedezhető eltéréseket.

Az összehasonlító elemzés során törekedtem a mérleg azon tételeinek vizsgálatára, melyek a legmeghatározóbb szerepet játszanak az eltérések kialakulásában. Eszközoldalon így a pénzügyi eszközök, leányvállalatokban lévő befektetések, valamint az immateriális javak értékei között lévő különbségek bemutatására koncentráltam. Pénzügyi eszközök esetében az IFRS szerinti valós értékelés, különböző besorolási és értékelési szempontok eredményezik az itt megjelenített tételek eltérő összegeit. A leányvállalatokban, társult vállalkozásokban és egyéb befektetésekből a legfőbb különbség egyben az immateriális javak eltérő értékeit magyarázó tétel is, mely a goodwill (üzleti vagy cégérték) két szabályrendszer szerinti differens kezeléséből fakad. Forrásoldalon az egyéb kötelezettségek és a saját tőke értékeiben keresendők az eltérések főbb forrásai, melyek a céltartalékok, osztalékok, származékos ügyletek különböző megjelenítéséből, a saját tőke más-más összetételéből adódnak.

A MICHELIN HUNGÁRIA KFT. NYÍREGYHÁZI RAKTÁRÁNAK BEMUTATÁSA ÉS A „LÁNCOS” TÁROLÁS HELYMEGTAKARÍTÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Szerző: Pauluk Júlia, MA II. évfolyam

Konzulens: Dr. habil. Oláh Judit, egyetemi docens

Minden termelő vállalat életében nagyon fontos szerepet kapnak a készletek, illetve az, hogy a raktár működése zavartalan legyen, ezért elengedhetetlen a folyamatok folyamatos felülvizsgálata, új eljárások alkalmazása, hogy a hatékonyságot növeljék.

Nyáron lehetőséget kaptam, hogy 6 hetet eltölthessek a Michelin Hungária Kft. nyíregyházi raktárában. A rengeteg hasznos tapasztalat mellett azt is figyelemre méltónak találtam, hogy a raktár működése folyamatosan változik, új, a hatékonyabb munkavégzést elősegítő eszközöket, rendszereket vezetnek be. Igyekeznek javítani a munkakörülményeken, a biztonságon, a folyamatok átláthatóságán és egyszerűsíteni azok nyomkövetését. Dolgozatomban ezeket a korábban bevezetett eszközöket, eljárásokat szeretném ismertetni, valamint a fő kutatási témámat és az elért eredményeket is szeretném bemutatni. Kutatási célként a „láncos” tárolás helymegtakarításának vizsgálatát tűztem ki. Első feltételezésem az volt, hogy ez a módszer jelentős helymegtakarítást jelent, így valóban hatékonyabb a régebbi tárolásnál. A másik feltételezésem ennek mértékéhez kapcsolódik. Becsléseim szerint minimum 15 %-nyi helyet takarítanak meg az új rendszer használatával.

A vizsgálat során egyaránt használtam primer és szekunder kutatásokat. A primer kutatások során főként a raktárosokkal készítettem interjúkat, melyek révén alaposan feltérképeztem a raktár működését, a folyamatokat, elsajátítottam azokat az ismereteket, amelyek a dolgozatom megírása során elengedhetetlenek voltak. Továbbá saját táblázatokat, kimutatásokat készítettem a rendelkezésre álló adatokból, illetve a raktár bemutatását különböző mutatószámok segítségével végeztem el. A szekunder kutatások közül elsőként a szakirodalmi könyveket, folyóiratokat, és internetes forrásokat említeném, hiszen megfelelő elméleti alapok nélkül nagy gondot jelentene a gyakorlat megértése. A készen kapott táblázatok, készletadatok is szerves részét képezték a munkámnak, lényegében e nélkül nem is tudtam volna elérni a kitűzött kutatási célt és válaszokat kapni a kutatási kérdésekre. A folyamatok megértéséhez és a vállalat alapos megismeréséhez pedig a vállalati dokumentumok (folyamatleírások, raktári utasítások) nyújtottak óriási segítséget.

A vizsgálatok során megállapítottam, hogy valóban helytakarékosabb a „láncos” tárolás. Az éves átlagkészletből és a július hónapi napi készletből kimutatott átlagos helymegtakarítás valamelyest eltér egymástól, viszont az első feltételezésemet mindkettő alátámasztja. A második feltételezésemet nem sikerült igazolni, ugyanis alábecsültem a megtakarítás nagyságát, hiszen a „láncos” tárolással 22-25 % között mozog ez az érték szemben a becsült 15%-kal.

BENFORD TÖRVÉNYE, AVAGY KÖNYVELÉSI CSALÁSOK ÉS HIBÁK FELDERÍTÉSÉNEK ESZKÖZE

Szerző: Páll Emese Aranka, BSc III. évfolyam

Konzulens: Dr. Kovács Sándor, adjunktus

Az 1800-as években Simon Newcomb, majd később Frank Benford felfedezett egy a való világ jelenségeinek leírására használható matematikai törvényt, amelyet csak nagyon ritkán alkalmaznak napjainkban a könyvvizsgálati szakmában. A számjegyek vizsgálatán alapuló törvény szerint bizonyos jelenségek leírására szolgáló számok kezdő számjegyeinek a gyakoriságai egy előre meghatározott eloszlást követnek. Frank Benford ezt az elméleti eloszlást határozta meg és vizsgálatokat végzett a jelenségek körére is, amelyekre igaz a törvénye. Kutatásai alapján Benford bizonyos területeken bebizonyította, hogy az egyesekkel kezdődő számok jóval nagyobb arányban mutatkoznak meg, mint bármelyik másik számjeggyel kezdődőek. Amennyiben a megfelelően kicsoportositott adatok eloszlása eltér a Benford féle eloszlástól lehetséges, hogy nem valós, vagy téves adatok szerepelhetnek a számok között. A törvény vizsgálatára és alkalmazására építettem fel a dolgozatomat és végeztem kutatásokat. A kicsoportositott számok eloszlását 3 statisztikai próba (Chi-négyszet, Kolmogorov-Smirnov, abszolút százalékos eltérés) segítségével hasonlítottam a Benford eloszláshoz. Először három különböző területről (Pénzügyek, Magyar Gazdaság, Társadalom) vett adatokat vizsgáltam, amelyeket a HVG bizonyos számaiból gyűjtöttem. Azt találtam, hogy mindhárom témakörben az első számjegyek eloszlása követi a Benford-féle eloszlást. A legkevésbé a Magyar Gazdaság adatai, a legjobban pedig a Pénzügyek adatai illeszkedtek a Benford-törvényhez.

Ezt követően a Családi Kft. pénzügyi adatait (Főkönyvi kivonat, Pénzügyi nyilvántartás, havi Főkönyvi karton) ellenőriztem le. Eltérést a Főkönyvi kivonatban találtam a 9-es számlaosztály Követel oldalában, nem egyezett a mérlegelszámolásnál az Eszköz és Forrás oldal. A Benford-törvény lokalizálta a hibát a január-áprilisi időszakra, valamint hogy milyen számjegyekkel kezdődő összegekben található a feltételezett téves/valótlan érték.

A törvény alkalmazása mellett további számviteli ellenőrzések szükségesek a nem valós adatok kiszűrésére. Mindazonáltal Benford törvénye a könyvvizsgálók munkáját nagymértékben elősegíthetné. A módszer használatával mindenféleképpen csökkenthető a téves, vagy hamis adatok köre, illetve lehetővé válik az, hogy a könyvelési csalások egyszerűen felderíthetőek legyenek.

PIACVEZETŐ SERTÉSHÚS FELDOLGOZÓ VÁLLALATOK PÉNZÜGYI JÖVŐKÉPÉNEK VIZSGÁLATA CSÖDELŐREJELZŐ MODELLEK SEGÍTSÉGÉVEL

Szerző: Pető Dalma, MA II. évfolyam
Konzulens: Dr. Rózsa Andrea, adjunktus

Kutatásom témája a magyarországi sertéshús feldolgozó iparágban működő vállalatok elemzése fizetőképességi szempontból. A fizetőképességet pénzügyi mutatókkal és csödelőrejelzési modellekkel vizsgálom. Dolgozatomban a hangsúlyt a csödelőrejelzési módszerek bemutatására és értékelésére helyezem.

A téma aktualitását az adja, hogy a gazdasági válság és a recesszió következtében nagyon fontos kérdéssé vált a fizetőképesség. A piaci versenypozíció fenntartása, de önmagában a versenyben maradási képesség is a megfelelő szintű nettó pénzáram generálási képességtől függ. Kutatási kérdéseim a következők: „Milyen pénzügyi módszerekkel lehet megbecsülni egy vállalat életében a csőd közeli helyzetet? A csödelőrejelzési modellek pontos előrejelzéseket szolgáltatnak-e, és ezek eredményei alapján milyen következtetéseket tudunk levonni?”

Vizsgálataimhoz a piacvezető cégeket választottam ki, az alábbi kritériumok alapján. A társaságok mindannyian sertéshús feldolgozásával és kereskedelmével foglalkozzanak, hasonló termékszerkezetük legyen, 1 milliárd forint fölötti nettó árbevétellel rendelkezzenek, valamint éves beszámolót készítsenek. Ezen szűrőfeltételek alapján a dolgozatomban bázisát adó vállalatok: Kometa 99 Zrt., Pápai Hús 1913 Kft., Surjány hús Kft., ZIMBO perbál Húspani Termelő Kft., Gyulai húskombinát Zrt., Privát Húsfeldolgozó Kft., Lac-hús Kft., Viola Hús Kft., Sajó-Hús Kft. Az elemzéshez képeztem egy kontroll csoportot is, amit a „Gyulai” és a „Pápai Hús” társaságok alkotnak, melyek a gyakorlatban már fizetéseképtelenek. A kutatásom a 2010 – 2013-as intervallumra vonatkozik, kivétel ez alól a „Gyulai”, ami 2013-ban már nem nyújtott be beszámolót, illetve a „Pápai Hús”, ami a hitelezőivel csődegyezségeet kötött.

A dolgozatomban e cégeket elemzem vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi szempontból, valamint hét csödelőrejelzési modell segítségével. Először három tradicionális modellt (Altman, Springate, Fulmer), majd négy modern modellt futtatok le (diszkrimancia analízis, logisztikus regresszió, valamint iparági rátákkal korrigált modellek).

Végül összevetem a pénzügyi elemzés és a csödelőrejelzési modellek alapján kapott eredményeket. Azt kutatom, hogy képesek-e a csödelőrejelzési modellek többletinformációt nyújtani ebben az iparágban, vagy egyszerűen csak megerősítik a pénzügyi elemzés alapján legkockázatosabbnak tartott vállalatok esetében a fizetéseképtelenségi helyzet bekövetkezésének valószínűségét.

A FIATALOK PÉNZÜGYI KULTÚRÁJA - SZÁMÍT-E A GAZDASÁGI OKTATÁS?

Szerző: Pintye Alexandra, BA IV. évfolyam

Konzulens: Dr. Kiss Marietta, adjunktus

A 2008-as pénzügyi válság egyetlen pozitív hatása az, hogy világszerte felhívta a figyelmet a lakosság pénzügyi kultúrájának alacsony szintjére és a pénzügyi kultúra fejlesztésének szükségességére. A pénzügyi kultúra kutatások növekvő pénzügyi jelentőségük miatt kiemelten kezelik a fiatal korosztályt, hiszen ahhoz, hogy a jövőben el tudjuk kerülni a 2008-as válsághoz hasonló gazdasági mélypontokat, legalább e generációnak magas szintű pénzügyi kultúrával kell rendelkeznie.

Éppen ezért dolgozatomban középpontjába a fiatalok pénzügyi kultúrájának a vizsgálatát állítottam, a kutatás során pedig arra kerestem a választ, hogy hogyan jellemezhető a DE GTK egyik jogelőd karának (KTK) harmadéves, alapszakos, nappali tagozatos hallgatóinak a pénzügyi kultúrája, illetve mutat-e eltérést e tekintetben a minta a gazdasági képzésben nem részelülő „átlagos” fiatalokhoz képest.

A szekunder adatgyűjtést követően a saját, primer kérdőíves kutatásomban a pénzügyi kultúra OECD által létrehozott három komponensére, a pénzügyi ismeretekre, a pénzügyi viselkedésre, valamint a pénzügyekkel kapcsolatos attitűdökre és preferenciákra fókuszáltam.

A kutatásom rávilágított arra, hogy a gazdasági oktatásban részt vevő fiatalok pénzügyi ismerete nem mutat jelentős eltérést az „átlagos” fiatalokéhoz képest, emellett megdöbbentő az a tény, hogy a kutatás során megkérdezett végzős közgazdász hallgatók között is sokan vannak azok, akik nincsenek tisztában az olyan alapvető fogalmakkal, mint a THM vagy a BEVA.

A pénzügyi viselkedés összefüggéseit vizsgáló keresztábra-elemzéseket, valamint egymintás t-próbákat követően megállapítottam, hogy a gazdasági képzésben részt vevő fiatalok pénzügyi viselkedés szempontjából csak egyetlen téren tanúsítanak tudatosabb magatartást, mégpedig a pénzügyi termékek kiválasztása előtti tájékozódás terén, míg a bankválasztás, a megtakarítással, valamint hitellel való rendelkezés szempontjából tanúsított magatartásuk megegyezik az „átlagos” fiatalokéval.

A diákok pénzügyi attitűdjének mérését három skálázott, megtakarítási hajlandóságot vizsgáló állítás segítségével végeztem el, amelyek alapján megállapítottam, hogy habár a hallgatók pénzügyi attitűdjei átlag felettiék, a pénzügyi viselkedés keretében vizsgált megtakarító magatartásuk mást mutat, tehát a pénzügyi kultúra fejlesztését célzó programoknak elsősorban erre a komponensre kell fókuszálniuk a jövőben.

**PROJEKTMENEDZSMENT PÉNZÜGYI VONATKOZÁSAI A GE HUNGARY KFT.
KISVÁRDAI FÉNYFORRÁSGYÁRÁBAN EGY BERUHÁZÁSI PROJEKT
BEMUTATÁSÁN KERESZTÜL**

Szerző: Reményi Patrícia, BA IV. évfolyam
Konzulens: Dékán Tamásné Dr. Orbán Ildikó, egyetemi docens

Korunkban a vállalatoknak nem elég kiváló minőségű termékeket gyártaniuk, hiszen versenyképességük fenntartása miatt minél rugalmasabban kell alkalmazkodniuk a változó környezeti feltételekhez. A folyamatos fejlődés alappillére a kisebb-nagyobb projektek megvalósításában rejlik, amelyeket a szervezeteknek a hosszú távú fennmaradás érdekében kell véghez vinniük.

Véleményem szerint nagyon érdekes annak a feltárása, hogyan zajlik le egy cégen belül egy beruházási folyamat. Mivel napjainkra előtérbe került a projektmegvalósítás irányításával foglalkozó tudomány, a projektmenedzsment, érdeklődésem is arra késztetett, hogy dolgozatomban ez a téma kerüljön feldolgozásra.

Az elméleti áttekintést követően ismertettem a General Electric Hungary Kft. Kisvárdai Fényforrásgyárában megvalósuló projektmenedzsmentet egy beruházási projekt nyomon követésével. A program keretén belül egy automata szívócső újrashasznító berendezést vásárolt meg a vállalat, melynek célja a munkaművelet gyorsítása mellett a költségsökkentés volt. Miután behatároltam a projekt fontosabb jellemzőit, hangsúlyt a következő kérdések megválaszolására fektettem: hogyan zajlott le a választott beruházás, illetve milyen számítások szükségesek a vezetők számára a kulcsfontosságú döntések meghozatala érdekében. A gyár a hagyományos dinamikus gazdaságossági mutatók közül a viszonylag egyszerűeket alkalmazza, azonban ennek hátránya nem érzékelhető, ugyanis a megszokott technikák lendületes munkavégzési folyamatot biztosítanak a dolgozók részére. A vállalat kalkulációit egy jóváhagyási kérelem keretén belül készíti el, Microsoft Office Excel függvények segítségével. Jómagam viszont a szakirodalomban bemutatott képletekkel vezettem végig a számításokat, kiemelve azokat a vállalat specifikus eljárásokat, amelyeket a GE-nél is alkalmaznak. Az elemzési módszerek eredményei arra utalnak, hogy a bemutatott projekt be fogja váltani a hozzá fűzött reményeket.

A szívócső pattintó gép 2014. július 1-je óta járul hozzá a termeléshez. Javaslatot tennék még egy daraboló gép beszerzésére a teljesítmény fokozása és a kézzel történő darabolás balesetveszélyének elkerülése érdekében. Fontos, hogy a vállalat a további beruházási lehetőségeit kihasználja, hiszen a projektek megvalósítása által biztosítja folyamatos fejlődését.

Úgy gondolom, hogy a cég kiváló lehetőséget nyújtott a projektmenedzsment gyakorlati megvalósulásának megismeréséhez, amely által a beruházás gazdaságosságára vonatkozó számításaimat is el tudtam végezni.

A ZWACK UNICUM NYRT. 2000. ÉVI C. TÖRVÉNY ÉS IFRS SZERINTI BESZÁMOLÓINAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Szerző: Simon Ditta, MA II. évfolyam

Konzulens: Kiss Ágota, doktorandusz

TDK dolgozatom témáját az IFRS-ek bevezetésének aktualitása miatt választottam, hiszen ez a terület még hazánkban is újnak számít, így számos kérdés merülhet fel azzal kapcsolatban, hogy miként befolyásolja a standardok alkalmazása egy vállalat vagyont és eredményét, tulajdonképpen hogyan hat egy társaság beszámolójára és a döntéshozatalra az IFRS-ek alkalmazása.

A dolgozat céljaként tűztem ki annak vizsgálatát, hogy a mérlegtételek illetően a 2000. évi C. törvény és a nemzetközi standardok alapján milyen hasonlóságok és különbségek fedezhetők fel, illetve, hogy mindezek hogyan jelennek meg egy tőzsdei cég, a Zwack Unicum Nyrt. hazai szabályozás szerint készült és IFRS szerinti beszámolójában.

Mindezek vizsgálatához, először egy rövid elméleti áttekintést készítettem, majd a Zwack Unicum Nyrt. rövid bemutatása után a társaság mérlegtételeinek elemzésére helyeztem a hangsúlyt. Az elemzéshez a Társaság 2013/14. évi hazai szabályozás alapján készült egyedi beszámolóját és IFRS szabályozás alapján készült egyedi beszámolóját használtam fel. Ahhoz, hogy a magyar és IFRS szabályozás közötti eltérések szembetűnőek és szemléletesek legyenek, a Társaság mérlegtételein belül a tárgyi eszközök, saját tőke, céltartalék, illetve az adófizetési kötelezettség megjelenítését, értékelését elemeztem. Ezeket követően a következtetések, javaslatok során arra tértem ki, hogy az eltérő számviteli rendszerek alkalmazása mennyiben változtatja meg egy társaság beszámolóját, ezáltal hogyan hat a döntéshozatalra, és hogyan befolyásolja a befektetők általi megítélését.

Megállapítható, hogy mind a mérlegtételekkel kapcsolatban, mind az adó elszámolásával és megjelenítésével kapcsolatban jelentősnek tekinthető különbségek adódnak. A dolgozatban ugyanazon cég, ugyanazon vagyonelemeit vizsgáltam, mégis eltérő a kép, amit az eltérő rendszerek a döntéshozatalhoz nyújtanak.

A NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI BESZÁMOLÁSI STANDARDOK ÉS A MAGYAR SZÁMVITELI TÖRVÉNY EREDMÉNYKIMUTATÁSAINAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA A DANUBIUS HOTELS PÉLDÁJÁN KERESZTÜL

Szerző: Szántai Alexandra, BA IV. évfolyam
Konzulens: Dékán Tamásné Dr. Orbán Ildikó, egyetemi docens

Dolgozatomban a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényt (a továbbiakban Sztv.), illetve a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokat (International Financial Reporting Standards, a továbbiakban IFRS) hasonlítom össze a Danubius Szálloda és Gyógyüdülő Nyrt. magyar törvény szerint készült eredménykimutatását, illetve a Danubius Hotels Group IFRS-ek szerint készült eredménykimutatását alapul véve.

Dolgozatom első részében ismertetem az Sztv. előírásait a beszámoló elkészítésére, azon belül az eredménykimutatás összeállítására vonatkozóan. Ezt követően bemutatásra kerülnek az IFRS kialakulásának és térnyerésének okai, a Keretelvek, valamint az eredménykimutatás összeállítása során előtérbe kerülő konkrét standardok.

Az elméleti ismeretek prezentálása után a Danubius Hotels Group, azon belül annak meghatározó szegmense, a Danubius Szálloda és Gyógyüdülő Nyrt. bemutatása következik, melyet az eredménykimutatás tételeinek, összetételének elemzése követ.

Az eredménykimutatások vizsgálata során figyelembe vettem az Sztv. alapján meghatározott eredménykategóriák kimutatásbeli sorrendjét. Így elemzésem során a működési eredményt határoztam meg elsőként, melyet a pénzügyi, majd a rendkívüli eredmény követ, s az adófizetés előtti, illetve utáni eredményen át végül meghatároztam a mérleg szerinti eredményt.

Dolgozatom lezárásaként összegeztem a feltárt különbségeket, hasonlóságokat, melyeket táblázatos formátumban is szemléltetek.

A KECSKEMÉTI MERCEDES-BENZ GYÁR MŰKÖDÉSÉNEK REGIONÁLIS TÁRSADALMI-JÓLÉTI HATÁSA

Szerző: Szombathelyi Sándor, MSc II. évfolyam
Konzulens: Prof. Dr. Nagy Géza, egyetemi tanár

A vidéki területre telepített autógyár egy sor olyan folyamatot, jelenséget generált, amely hazánkban a Dunától keletre korábban elképzelhetetlen lett volna. Ez köszönhető több tényezőnek is, amiknek felsorolása a dolgozatban kapott helyet. A gyártelepítéssel gerjesztett folyamatok, jelenségek számba vétele, elemzése a dolgozat fő célkitűzése, az egyetemen már tanult módszerek segítségével. Gazdasági, természeti, és főleg társadalmi, azon belül is regionális társadalom-jóléti összetevők szerint.

Dolgozatomban két hipotézist állapítottam meg, melyek az alábbiak:

1. A gyár megjelenése miatt a társadalmi jólét a térségben növekszik.
2. Nem csak a gyár dolgozói, hanem közvetetten a térségben más polgároknál is nő a jólét szintje.

Ezek azok a feltevések, melyek a fundamentumát képezik a dolgozatomnak. Nem csak a gyári munkások jólétének, életminőségének esetleges változásaira világítottam rá, hanem azoknak a térségben lakókéra is, akik nem a Mercedesnél, illetve egyik beszállítójánál dolgoznak.

Munkám során primer, továbbá szekunder kutatást folytattam. Az alkalmazott módszert úgy választottam meg, hogy az a legalaposabb, legbiztosabb eredményeket generálja. Primer kutatásaim során egy strukturált interjú elkészítése történt meg az általam meghatározott települések polgármestereivel. Emellett elkészült két kérdőív is, amelyek közül egyik a Mercedes-gyár dolgozóinak körében került kitöltésre. Elkészítése nem csak a távolság, hanem az autógyárnál tapasztalt akadályok miatt volt nagy feladat. A másik kérdőíves kutatásom azon kecskeméti középiskolások körében készült el, akik a megfelelő végzettség birtokában esetleg az autógyárnál helyezkednek el.

Munkám során megállapított legfontosabb megállapításokról elmondhatom, hogy a német vállalat a vizsgált gazdasági és társadalmi téren igen jelentős, a fejlődésre kitűnő alkalmat adó folyamatokat indított el. Igyekezett az általa gerjesztett hatalmas mértékű munkaerőelszívó-hatást minimalizálni, aminek sikere tagadhatatlan. A vizsgált térség társadalmának jólétére számottevően pozitívan hatott, annak ellenére is, hogy a gyártó soron dolgozók magasabb bérekre, juttatásokra számítottak.

A LAKOSSÁG SPORT-INFRASTRUKTURÁLIS IGÉNYEINEK ÉS LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA

Szerző: Tobak Júlia, MSc II. évfolyam
Konzulens: Dr. Nagy Adrián Szilárd, egyetemi docens

A szabadidős és tömegsportnak nagy társadalmi és gazdasági jelentősége van. Az aktivitás ezen formái hozzájárulnak egy egészségesebb társadalom kialakulásához. A sportolás alatt fejlesztett képességek elősegítik a jó közérzet kialakulását, és közvetlenül hozzájárulnak az ember fizikai, mentális és pszichológiai teljesítményéhez, így közvetve magasabb életminőséget eredményeznek.

A munkaerő egészségi állapotának kérdése manapság egyre gyakrabban felvetődő probléma a fejlett, illetve egyre fejlődő gazdaságokban, de főként a nyugati civilizációkban. Kutatások is bizonyítják, hogy a fizikailag aktívabb egyének jobban teljesítenek munkahelyükön, hatékonyabb fizikai és mentális teljesítményt nyújtanak, kevesebb betegség, kevesebb táppénz és betegszabadság, kisebb egészségügyi/társadalombiztosítási kiadások jellemzőek rájuk. A munkaerő egészségének megőrzése így egyfajta befektetést jelent a jövőbe.

Ahhoz, hogy a lakosság egészségesebben éljen és többet sportoljon, nem elég csak felvilágosítás és motiváció, szükséges hozzá a megfelelő infrastrukturális háttér is. Az emberek választhatnak a helyi sportintézmények és vállalkozások kínálata, és a sport-infrastrukturális beruházások végeredményeként létesült sportolási lehetőségek között.

A sport-infrastrukturális beruházások illetve fejlesztések hatásai sokrétűek és hosszú távúak, a megtérülésüket viszont érdemes több szempontból is megközelíteni. Ennek a témakörnek a vizsgálata közvetve és közvetlenül is hozzájárulhat a társadalom jobb megismeréséhez egészségügyi, gazdasági és szociológiai értelemben is.

Munkám során kérdőíves felmérést végeztem 350 fős mintán. Az összes kitöltő 75 %-ának véleményére, azaz a rendszeresen sportolók válaszaira fektettem a hangsúlyt az elemzés során. Kérdőívem kérdéseit és az egyes kérdések, illetve tényezők közti összefüggéseket az SPSS Statistics program segítségével elemeztem.

Dolgozatom tárgyát képezi továbbá egy olyan sport-infrastrukturális beruházás is, mely K+F+I tevékenység keretein belül jött létre.

A sportlétesítmények és sportolási lehetőségek biztosítása és az ilyenfajta beruházások kezdeményezése fontos minden régió számára. A megkérdezettek válaszaiból megtudhatjuk, hogy milyen sportolási lehetőségeket használnak ki, illetve melyeket hiányolják lakóhelyükről leginkább.

**A MAGYAR HÚSIPAR IPARÁGI ÉS – A SÚRJÁNY-HÚS KFT. TELJES KÖRŰ
FÜGGETLEN PÉNZÜGYI ELEMZÉSE (2008-2013)**

Szerző: Tornyi Veronika, MA II. évfolyam

Konzulens: Dr. Rózsa Andrea, adjunktus

A dolgozatom témája a likviditás és jövedelmezőség elemzés és e vállalati élethelyzetek esetén alkalmazott pénzügyi elemző, előrejelző és tervező módszerek bemutatása, kritikája és továbbfejlesztése. A téma mindenkori aktualitását az adja, hogy a jelentős mértékben felgyorsult gazdasági növekedési lehetőségek és/vagy veszélyek, a vállalat mikro- és makro környezetében napi szinten végbemenő változások megfelelő ismerete, ezek kezelése alapján véve meghatározza a vállalat életképességét a piaci versenyben. Dolgozatom fő vizsgálati területe a választott vállalat mikro- és makro környezetének elemzése a PESTEL és a Porter modellek segítségével. Esettanulmányt készítek az adott iparágban végbemenő gazdasági-pénzügyi folyamatokról, mely alapvető háttérét képi az adott vállalat pénzügyi teljesítőképessége megítélésének. Az éves beszámoló adatait felhasználva készítettem teljes körű pénzügyi elemzést a konkrét vállalatról, a vagyoni, pénzügyi s jövedelmezőségi elemzésemben részletesen megvizsgáltam a Kft. likviditási helyzetét a szakirodalom által elfogadott pénzügyi mutatószámok segítségével. Továbbá elkészítettem a vállalat fizetőképességének megítéléséhez szorosan kapcsolódó működési- és pénzciklus vizsgálatot és csődelőrejelzéseket is.

Dolgozatom elkészítésének módszertana: az elméleti háttérrel a szakirodalmi források összehasonlító elemzése alapján mutatom be, továbbá a gyakorlati tapasztalatok elemző értékelését a vizsgált vállalat pénzügyi folyamatai tükrében valósítom meg, valamint a vállalati adatsorok alapján készítek átfogó elemzést.

A dolgozatomban teljes körűen elemzett Súrjány-Hús Kft. szakmai véleményem szerint hosszútávon tudja majd produkálni a fenntartható fejlődést, kezelhető likviditási problémákkal küzd csupán, amíg a szektorban sorra jelentkezik a fizetéseképtelenség a hasonló tevékenységet folytató vállalatoknál. Kiemelem, hogy a Kft. az elkövetkező két évben kerülhet csődeljárási, felszámolási eljárás alá, ha a menedzsment nem teszi meg a kellő lépéseket ennek elkerülése érdekében.

A MAGYAR ORGANIKUS TERMÉKEK PIACÁNAK BEMUTATÁSA

Szerző: Töröcsik Timea, BSc IV. évfolyam
Konzulens: Dr. Karcagi-Kováts Andrea, adjunktus

Az ökológiai gazdálkodásban előállított termékek piaca globális szinten mind a termékkinálatot, mind a keresletet tekintve növekszik. Magyarországon is nő az igény ezen termékek iránt, azonban a hazai termelés nem követi ezt a tendenciát.

A dolgozatom megírása során az elsődleges célom a hazai bio minősítésű termékek – elsősorban élelmiszerek – piacának és a magyar vásárlók organikus élelmiszerekkel kapcsolatos elvárásainak összehasonlítása volt. Azért tartottam fontosnak az elemzés elvégzését, mert segítségével a hazai ökológiai gazdálkodás fejlesztése sokkal hatékonyabban, a magyar lakosság igényeinek megfelelően valósulhatna meg.

A szakirodalom áttanulmányozása után bemutattam a nemzetközi és hazai organikus termékek piacának jellemzőit, ismerttem a bio minősítés fogalmi lehatárolását, az öko élelmiszerek előnyeit és hátrányait a fogyasztó, a termelő és a természet szempontjából. Ezen kívül statisztikai hivatalok adataira támaszkodva vizsgáltam az ökológiai gazdálkodás és kereskedelem méreteit nemzetközi és hazai szinten, összehasonlítva azt a hagyományos mezőgazdaság és élelmiszerkereskedelem adataival.

A primer vizsgálataim során mélyinterjúk megkérdezést alkalmazva elemeztem két, biotermékek termelésével és forgalmazásával foglalkozó vállalkozás termékkinálatát. A két vállalkozás által kínált biotermékeket az értékesítési árak, származásuk, feldolgozottsági szintjük szerint hasonlítottam össze. Megismertem a vállalkozók véleményét arról, hogy hogyan vélekednek a magyar bio piacról, milyen irányú fejlesztéseket terveznek a jövőben, illetve mennyire elégedettek a biotermékek árszínvonalával. A kérdőíves megkérdezésem során a fogyasztó bioélelmiszer fogyasztási szokásait, általános vásárlási szokásait, valamint érzékenységét vizsgáltam. A kérdőívem eredményeit főként a vállalkozók által közölt információkkal vettem össze.

A kutatásom eredményeként megállapítottam, hogy a hazai bio termelő, illetve kereskedő és termelő vállalkozások kínálata elsősorban primőr zöldségekből, gyümölcsökből, valamint kevésbé feldolgozott hús-, és tejtermékekből áll. A fogyasztók jelentős hányada szeretne biotermékeket fogyasztani, ám a jelenlegi magyar bio élelmiszerek árszínvonalát magasnak tartják. Az azonban bizalomra ad okot, hogy a válaszadók vásárlásaik során a minőséget is fontos szempontnak tartják az élelmiszerek ára mellett, így a biotermékek jó ár-érték arányának megtalálása, a meglévő termékelőnyök további promóciója sok fogyasztót meggyőzhet.

DETEP-ES HALLGATÓK ELŐADÁSAINAK ÖSSZEFOGLALÓI

TŐZSDÉRE LÉPÉS ELŐNYEI ÉS A KRITÉRIUMAI A BÉT-EN, FRISSEN CSATLAKOZOTT TÁRSASÁGOK HELYZETE

Szerző: Burai Csaba, BA III. évfolyam
Konzulens: Dr. Rózsa Andrea, adjunktus

Az előadásom célja bemutatni, hogy milyen előnyökkel járhat egy vállalat számára a tőzsdére lépés és, hogy milyen feltételek teljesülése esetén válhat egy társaság tőzsdei társasággá a BÉT-en. Céлом még, hogy bemutassam a két legfrissebben csatlakozott társaság helyzetét a tőzsdére lépés előtt és után. Bemutatásra kerül még néhány külföldi sikertörténet is.

Az előadás első részében bemutatom, hogy milyen előnyökkel járhat a tőzsdére lépés egy vállalat számára. Külön kitérek a következő pontokra: a tőzsdei finanszírozás fő előnyei; finanszírozási lehetőségek kiszélesedése; tőkebevonási lehetőség; rugalmasság; a részvények likviditásának megteremtése; pénzügyi befektetők megjelenése; szakmai befektetők megjelenése; a függetlenség megőrzése; a menedzsment kontroll megtartása; a vállalatfelvásárlási és fúziós tevékenység elősegítése; marketing; üzleti kapcsolatok kiterjesztése; bizalomerősítés; a vállalat és a menedzsment teljesítményének független, objektív értékelése; a menedzsment és a dolgozók ösztönzése és a kisbefektetők információszerzésének elősegítése.

Ezt követően a különböző részvénykategóriák kerülnek bemutatásra, részletezve a kategóriákat, majd az azokhoz kapcsolódó követelményeket konkretizálom. Végigvizsgálom azt a folyamatot, ami a bevezetésről való döntéstől egészen az első értékesítési napig tart.

Megvizsgálom a két legutóbbi BÉT-re lépő vállalatot (ezek: az ALTERA NYRT. (2013.06.25.) és a BUSINESS TELECOM NYRT. (2012.05.24.)). Részletesebben elemzem a társaság tőzsdére lépés előtti és utáni évi mérlegét, eredménykimutatását és kiegészítő mellékletét és ismertetem a társaságok vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetét és azok változásait, a társaságok főbb tendenciáit és következtetéseket fogalmazok mega tőzsdére lépés hatásairól. Végül bemutatok néhány példát sikeres külföldi tőzsdei társaságokról, majd az előadáson elhangzottak rövid, tömör összefoglalója.

HATÉKONY ÜGYFÉL ÉLETTARTAM ÉRTÉK (CLV) MAXIMALIZÁLÁS A KONICA MINOLTA MAGYARORSZÁG ÜZLETI MEGOLDÁSOK KFT-NÉL

Szerző: Kiss László, BA IV. évfolyam
Konzulens: Dr. Kiss Marietta, adjunktus

Az elmúlt két évtizedben irányváltás következett be a marketingben: míg korábban a hangsúly a termékeken és a kereskedelmi tranzakciókon volt, s a vevőket, ügyfeleket passzív résztvevőként kezelték, ma az ügyfélkapcsolatok állnak a középpontban. Ennek az eredménye a CRM filozófia. Jelenleg a marketing, mint koncepció az egész vállalatot áthatja, s ennek a sikere nem csak a marketingszakemberek felelőssége. Stratégiai kérdéssé vált, hogy meghatározzák azoknak a fogyasztóknak a körét, akikkel hasznos kapcsolatokat kialakítani és leginkább fenntartani. Többek közt ezért is kap az értékesítés támogatásában mind fontosabb szerepet az ügyfelek viselkedésének elemzése, illetve az ügyfél –élettartam – érték (CLV) számítás.

Előadásomban azt kívánom bemutatni, hogy a CLV maximalizálás irányába tett lépések hogyan segítik a Konica Minolta Magyarország Kft-nél a megtartási stratégiára összpontosítani az igazán értékes ügyfelek esetében, ami által a kapcsolat egyre személyesebbé, testre szabottabbá és relevánsabbá válik. Mik is azok az eszközök, amelyek végigvezetik az ügyfelet azon az úton, amely elvezet a lojalitáshoz, az ismétlődő vásárlásokhoz a továbbajánlási affinitáshoz. (Tehát egy minél magasabb ügyfél- élettartam-értékhez.) S ez lényegében hogyan is segíti végső soron az üzleti érték termelésének növelésében, az bevételi célok elérésében egy olyan piacvezető céget, mint a Konica Minolta Üzleti Megoldások Magyarország Kft-t, amelyik a szűkülő piac ellenére is növekedni tudott az elmúlt években.

A jövőre nézve célkitűzésem az, hogy ezen eszközöket részletesen megvizsgáljam és azt követően az ezekben rejlő további lehetőségek kiaknázására javaslatokat tegyek majdani dolgozatomban.

ERDÉLYI MÉHÉSZETEK EGY ESETTANULMÁNY TÜKRÉBEN

Szerző: Kovács Eszter, MSc I. évfolyam

Konzulens: Dr. Szöllösi László, adjunktus

A méz ősidők óta ismert és előszeretettel fogyasztott természetes édesítőszer, mely kiemelt helyet kap napjainkban is szinte minden háztartásban. Kiváló élettani hatásait már a korai időkben felfedezték, melyet azóta is kamatoztathatunk, többek között egészségmegőrzési céllal. A Kárpát-medencében először erdélyi területeken jelent meg a méhészet, itt alapították az első méhészegyesületet is, valamint itt maradt fenn a méhészetnek egy igen sajátos változata. Az erdélyi méhészet különlegessége a szezon során megtett több ezer kilométeres vándoroltatásban rejlik.

Egy esettanulmány keretén belül két hallgatársammal betekintést nyertünk az erdélyi méhészetek mindennapjaiba, képet kaptunk a munkafolyamatokról, az alkalmazott technológiáról, az aktuális problémákról és lehetőségekről is. Célunk a legjobb helyi gyakorlat felkutatása és dokumentálása volt, amelyhez két helyi vállalkozóval készítettünk interjút.

A felkeresett vállalkozók rendkívül segítőkészek voltak, a szakma iránti elhivatottságuk és szeretetük páratlanak bizonyult, látszott, hogy ez a mesterség az életük, melyből a család is kiveszi tehető részét. Gyermekkoruk óta ezzel a tevékenységgel foglalkoznak, az évek során számos kihívással kellett szembenéznük (időjárási viszontagságok, méhészetek számának megtöbbszöröződése, erőforráshiány). Terméskálájuk igen széles, melyet az évek során a piaci igényekhez igazítottak, a hagyományos mézfajtákon túl megjelennek a különleges kézműves mézkészítmények is. Emellett a szezon meghosszabbítása érdekében a méhészethez szükséges technológiai berendezéseket, például kaptárakat készítenek. A legnagyobb vállalkozásnál az integrátori szerepkör is felfedezhető, mivel a főtevékenységén kívül számtalan más tevékenységgel is foglalkozik, például szaktanácsadás, anyanevelés, méztermelés és felvásárlás, kaptár és mülép készítés, segítséget nyújtva ezekkel más helyi méhészeteknek.

A helyi méhész egyesület vezetőjeként mindkét vállalkozó aktív szerepet vállal az erdélyi méhészek közösségi életében is. Az egyesület útmutatást nyújt technológiai kérdésekben, szakmai dolgokban, eszközbeszerzésben, valamint az értékesítésben is egyaránt. Az erőforrások tekintetében, valamint a piacon versenyeznek a termelők, de közös érdeklődési körüknek és a páratlan erdélyi mentalitásnak köszönhetően a méhészek segítik, támogatják egymást, baráti kapcsolatban állnak, mely a termelői együttműködés megfelelő színvonalát mutatja.

DEVIZAHITELES PROBLÉMÁK ÁLLAMI KEZELÉSE NEMZETKÖZI ÖSSZEHAJONLÍTÁSBAN

Szerző: Rézműves Márk, BA III. évfolyam

Konzulens: Dr. Rózsa Andrea, adjunktus

Az általam kiválasztott téma a devizahitelezés és a kormány által bevezetett mentőcsomagok hatásainak bemutatása valamint ehhez kapcsolódóan egy nemzetközi összehasonlítás megvalósítása. Ezen téma vizsgálata azért vált fontossá számomra, mert a devizahitelezés Magyarországon a bankrendszert és a társadalmat is erőteljesen befolyásolta. Az árfolyamok előre nem várt, nagymértékű változása társadalmi szintű problémákat okozott. Magyarországon a devizahitelezés nagyságrendjéből következően többszázezer ember adósodott el. Számos szakértő folytatott kutatásokat és írt elemzéseket szakmai folyóiratokban ezzel a területtel kapcsolatban. Az előadásomban primer és szekunder elemzéseim eredményeit mutatom be, és a fő kutatási témán belül a jelzáloghitelezési problémákra koncentrálok. A primer kutatási részben a jelzáloghitel portfóliók elemzésén keresztül vezetem le, hogy egyes szegmensekben mekkora a problémás hitelek összege és ezek mekkora arányt képviselnek az összes portfólióhoz viszonyítva. Ehhez a Magyar Nemzeti Bank „háztartási szektor részére nyújtott hitelek” című adatbázisát használom fel. Ezután a problémás hitelekkel kapcsolatos vizsgálataim eredményeit mutatom be, hisz alapvetően a devizahiteles mentőcsomagok a problémás adósok megsegítése érdekében születtek. Problémás hitelek alatt az átlag alatti, kétes és rossz hiteleket értem. A továbbiakban a hitel/fedezet mutatóval kapcsolatos eredményeimet is levezetem. A szekunder kutatási részben a devizahitelezés történetét mutatom be, kiegészítve ezt a gazdasági helyzetet jellemző mutatókkal. Ebben a részben ismertetem a Magyarországon a devizahiteleseknek bevezetett mentőcsomagokat is. A magyarországi intézkedéseket nemzetközi keretbe is beágyazom, és két volt szocialista ország (Lengyelország és Románia) intézkedéssorozatát is bemutatom. Ezáltal nemzetközi összehasonlítást is megvalósítok. Ezen összehasonlítás alapján levonom konklúzióimat, és megfogalmazom saját véleményemet.

INFORMÁCIÓS ASZIMMETRIA ÉS A MUNKAADÓK TOBORZÁSI MAGATARTÁSA A FELDOLGOZOTT SZAKIRODALOM ALAPJÁN

Szerző: Szabolcsi Dóra, MA I. évfolyam
Konzulens: Dr. Kun András István, egyetemi docens

A gyorsan változó világunkban kulcsszerepet kapott az információhoz való hozzájutás. Információs aszimmetriáról beszélünk, ha a piacon az egyik fél, többnyire a termelő, többet tud a termékről, mint a másik (általában a fogyasztó); amely elég gyakori jelenség. A kialakult különbség csökkentésére szükséges törekedni a hatékonyságnövelés érdekében.

A fogalom problémájának elméleti tisztázása után és az irodalmi áttekintés alapján rávilágítok arra, hogy habár számos területen jelen van, miként jelenik ez meg a munkaerőpiacon, konkrétan a szervezetek toborzási tevékenysége során. A jelenség megbízható jelzéssel (signaling) és szűréssel (screening) enyhíthető.

A két eszköz ugyanakkor az „éremnek” a két oldala, fogalmi elkülönítése fontos. A jelzés lényege, hogy az információval ellátott fél oldaláról történik a kezdeményezés, és így a „jobb képességűek” hogyan próbálják megkülönböztetni magukat. Szűrés esetén pedig az információval rosszabbul ellátott fél tesz először lépést a kiválogatásra.

A modellek elméleti fejlődéseinek bemutatását követően érdemes átgondolni, hogy milyen alkalmazása lehetséges munkaadói oldalról, például a toborzási folyamatban. Ennek folyamán szükséges ismertetni magát a toborzást és a toborzási csatornákat és ezen belül megkülönböztetni az informális és formális csatornákat, hiszen eltérő gyorsasággal és más szempontokat figyelembe vevő szűrést eredményezhet.

PHD HALLGATÓK ELŐADÁSAINAK ÖSSZEFOGLALÓI

A FOGYATÉKOS ÉS MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰ SZEMÉLYEK MUNKAERŐ-PIACI SAJÁTÓSÁGAI NORVÉGIÁBAN

Szerző: Balázs-Földi Emese, doktorandusz II. évfolyam
Témavezető: Dr. habil. Dajnoki Krisztina, egyetemi docens

A fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának növelése, gazdasági aktivitásának emelése az Európai Unió kiemelt politikai és gazdasági céljai közé tartozik. Az Eurostat és az OECD által készített statisztikákat vizsgálva szembeötlő a Norvégiára jellemző magas foglalkoztatási és alacsony munkanélküliségi adatok mind az átlag populáció, mind a fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek tekintetében. A nem fogyatékos lakosság 75%-os foglalkoztatási és 2,5%-os munkanélküliségi rátája, a fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek 43% körül mozgó foglalkoztatási és 2,7%-os munkanélküliségi rátája követendő példának mutatkozik minden európai gazdaság számára.

A tanulmány szekunder kutatási módszert alkalmazva mutatja be a norvég fogyatékos és megváltozott munkaképességű lakosság munkaerő-piaci helyzetének sajátosságait a következő forrástípusokra támaszkodva: norvég és nemzetközi kutatások, tanulmányok, statisztikai adatok és összehasonlítások, valamint kormányzati dokumentumok. A vizsgálat kitér a Norvégiában élő fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyekre vonatkozó fogalmak használatára, a vizsgált csoport gazdasági aktivitására, foglalkoztatottságának, iskolai végzettségének, korra, nemre vonatkozó statisztikai adatainak áttanulmányozására, és az ott alkalmazott foglalkoztatáspolitikai eszköztár áttekintésére. Szekunder kutatás keretében a norvégiai helyzet feltérképezését követően a tanulmány célja, hogy összehasonlítást tegyen a Magyarországot jellemző statisztikai adatok és alkalmazott foglalkoztatáspolitikai eszköztár tekintetében.

A cikk főbb megállapításai szerint Norvégia foglalkoztatással kapcsolatos fogyatékosügyvi politikájának fő célkitűzése, hogy minden munkaképes korú fogyatékos és megváltozott munkaképességű személy számára lehetővé tegyék és biztosítsák a nyílt munkaerő-piacon való maradást, illetve elősegítsék a visszavezető út megtalálását. A norvég foglalkoztatáspolitikai rendszer két leginkább preferált eszköze: a széleskörű képzések biztosítása és a személyre orientált szemléleti perspektíva. Ez utóbbi jellemzője, hogy a fogyatékos és nem fogyatékos álláskeresők ugyanazon szolgáltatás igénybevételére jogosultak szükségleteiknek, képességeiknek, igényeiknek megfelelően. Az egyéni képesség- és szükségletfelmérésre alapozott megközelítés lehetővé teszi, hogy a fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek nagyobb eséllyel illeszkedhessenek be a munka világába. E szemlélet a vállalati felelősségvállalásban is jelentkezik, melynek egyik követendő példája a Telenor által kidolgozott, sikeresen működtetett program.

FOGYASZTÓI ETNOCENTRIZMUS: SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

Szerző: Csatáriné Dogi Ilona, doktorandusz I. évfolyam

Témavezető: Dr. habil. Balogh Péter, egyetemi docens

A fogyasztói etnocentrizmus definícióját Shimp és Sharma (1987) fogalmazták meg először, miszerint az etnocentrikus fogyasztók a külföldről származó termékek vásárlását helytelennek tartják, mert az, véleményük szerint negatív hatással van a hazai gazdaságra és növeli a munkanélküliséget. Kim és Pysarchik (2000) statisztikailag bizonyították, hogy negatív korreláció figyelhető meg a fogyasztói etnocentrizmus és a külföldi termékekhez való viszonyulás között. Ugyanakkor pozitív hatás mutatkozik a hazai termékek vásárlási hajlandósága felé (HAN,1988; SHARMA et al., 1995). Shoham és Brenčić (2003) kutatásai alapján a fogyasztói etnocentrizmus egyértelműen befolyásolja a fogyasztói döntést a termékválasztásban.

A fent említett szakirodalmak alapján a fogyasztói etnocentrizmus hatásmechanizmusának feltárása, napjainkban nagyon aktuális, hiszen mára számos kutatás bizonyította, hogy a fogyasztói magatartást a termék fizikai jellemzőin túl, társadalmi, kulturális és pszichológiai tényezők is befolyásolják. Bár globalizálódó világban élünk és a tagállamok határai megszűnni látszanak, ami egyfajta toleranciára készítet más országok termékeivel szemben, de a kulturális sajátosságok, a nemzeti identitás feltehetőleg soha nem tűnnek majd el teljesen, ezért egyre fontosabb a hazai termékek védelmére irányuló marketing stratégiák kidolgozása is.

A szakirodalmi áttekintés célja a fogyasztói etnocentrizmus, mint a termékválasztásra ható tényező bemutatása volt. Az anyag átfogó képet nyújt a fogyasztói etnocentrizmus fogalmáról és befolyásoló tényezőiről valamint hatásmechanizmusáról és a mérésére használatos eljárásról.

A fogyasztói etnocentrizmus vizsgálata különösen nagy jelentőséggel bír, hiszen a jövőben, a hazai termékek védelmére irányuló közösségi szintű marketing stratégiák mozgatórugója lehet.

A MEZŐGAZDASÁGI ÖKOSZISZTÉMA-SZOLGÁLTATÁSOK PROBLÉMAKÖRE: TERMELÉS, BIODIVERZITÁS, JÓLÉT

Szerző: Csíder Ibolya, doktorandusz III. évfolyam
Témavezető: Prof. Dr. Popp József, egyetemi tanár

Az 1992-ben Rio de Janeiroban aláírt Biológiai Sokféléesség Egyezmény óta (Convention on Biological Diversity) sokan sokféleképpen kezdték el kutatni, mi is lehet a leghatékonyabb módszer a diverzitás mérésére, értékének meghatározására. Az utóbbi évtizedekben megjelentek az úgynevezett kultúrokozisztémák, e mesterséges ökoszisztémák közül is kiemelendő a mezőgazdasági ökoszisztémák rendszere, hiszen a mezőgazdaság olyan emberi tevékenység, mely a természeti környezetet átalakítja.

Noha egységes fogalom született a biológiai változatosság védelmével kapcsolatosan, a mezőgazdasági ökoszisztémák esetében számos hiányosságot, gyengeséget tapasztalhatunk. Jelen tanulmány célja a nemzetközi szakirodalmi bázis alapján feltárni e speciális ökoszisztéma legfrekvenciáltabb problémáit, különös tekintettel az eltérően értelmezett fogalmakra és a mezőgazdasági területek esetében rendkívül hangsúlyos ökoszisztéma-szolgáltatásokra.

Nem meglepő módon rendkívül nehéz olyan gyakorlati módszerek kifejlesztése, melyek alkalmasak a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó ökoszisztéma-szolgáltatások mérésére, és figyelembe veszik a megfelelő működésükhöz szükséges forrásokat is. A piaci kudarcok, externáliák és közjavak elmélete közel sem egyszerű, mérésük még kevésbé, ráadásul rengeteg buktatója van. Az elmélet és a mérés akkor nyugszik biztos alapon, ha megfontolt, pontosan meghatározott földhasználati változásokat vetünk össze jól beazonosított, helyspecifikus környezetvédelmi célokkal.

A rendszerhez kapcsolódóan számos ökoszisztéma-szolgáltatásról beszélhetünk, melyek állapotának javítása minden érdekcsoport szempontjából elsődleges cél. Megoldási lehetőségként kiemelhető, hogy más nézőpontba indokolt helyezni a védelmi tevékenységet: sokkal komplexebb intézkedések szükségesek, figyelembe véve a környezetvédelmi szempontokat, melyek az ökoszisztéma-szolgáltatások javítását (levegő-, víz- és talajszennyezés) célozzák meg, ugyanakkor figyelembe veszik a mezőgazdasági termelés hatékonyságát is.

A „TRIPLE HELIX” SZELLEMŰ INNOVÁCIÓS EGYÜTTMŰKÖDÉS VIZSGÁLATA DEBRECENBEN

Szerző: Darnai Balázs, abszolvált hallgató
Témavezető: Dr. habil. Gályász József, egyetemi docens

Debrecenben megépült egy tudományos élményközpont, amely a természettudományos ismeretek bővítését, a tudomány és innováció iránti elköteleződés növelését tűzte ki célként, mindezt élményalapon. A projekt indításakor Debrecen Önkormányzata bevonta a Debreceni Egyetemet a megvalósításba. Logikus azonban, hogy ebben a projektben vegyenek részt az üzleti világ képviselői is, különösen az innovatív nagyvállalatok. Jelen tanulmány ennek a munkának, azaz az innovatív szervezetekkel (stakeholders) történő „Triple Helix” alapú stratégiai kapcsolatrendszer felépítésének koncepcióját és módszertanát foglalja össze, a „felhasználók és a média- és kultúralapú társadalom hélixének” azaz a negyedik hélix bevonása érdekében. A tudományos élményközpontok eredendően oktatási és tudomány-kommunikációs szerepük mellett mára az innováció, illetve az innovációs eredmények bemutatása révén funkciójuk egyértelműen szélesedett, kiszakítva saját „szeletüket” a regionális innovációs folyamatból. Ennek teljesítéséhez azonban nélkülözhetetlen ezen intézmények hosszú távú fenntartása és tudományos- és innovációs tartalmának folyamatos megújítása. A „Triple Helix” megközelítéssel kialakított folyamatot integrálva hosszú távon is biztosíthatóvá válhat az intézmény egyik legfontosabb építőköve, a folyamatos megújulás, melynek révén széles társadalmi rétegek juthatnak élményalapú „kézzel fogható” tudáshoz.

Az általunk alkalmazott koncepciót követve egyértelművé vált, hogy egy tudományos élményközpont – mint tudásteremtő szervezet – hosszú távú sikeres működéséhez és céljainak eléréséhez és ezáltal hosszú távon a régió innovációs képességének fejlődéséhez, a kormányzat, a tudomány és az üzleti szereplők közvetlen együttműködése szükséges. A stratégiai partnerkapcsolatok révén kialakuló felhalmozott tudás azonban csak abban az esetben járulhat hozzá a regionális tudás megteremtéséhez, ha a felhasználó, debreceni Tudományos Élményközpont szervezete képes azt közvetíteni a negyedik illetve ötödik hélix tagjai számára.

A FAAPRÍTÉK VERSENYKÉPESSÉGE A SZÁLLÍTÁSI TÁVOLSÁG FÜGGVÉNYÉBEN

Szerző: Durkó Emília, doktorandusz II. évfolyam
Témavezető: Dr. habil. Bai Attila, egyetemi docens

A biomassza energetikai hasznosítása meglehetősen ellentmondásos, viták kereszttüzében álló terület, annak ellenére, hogy az emberiség egyik legrégebben használt erőforrásáról van szó. Előnyei közé sorolható, hogy széles körben hozzáférhető, hatékonyan, és a többi megújuló energiaforrásnál lényegesen alacsonyabb beruházási költséggel állítható elő belőle energia. A biomassza alapú energiatermelés legnagyobb forrása hazánkban a tűzifa. Egységnyi hőenergia alapanyag-költsége alapvetően jóval kedvezőbb fatüzeléssel, mint földgáz égetésével előállítva, ugyanakkor a fa nagyüzemi felhasználásánál egyéb, a földgáznál fel nem róható költségek is jelentkeznek.

Célkitűzésem annak meghatározása, hogy milyen formában és legfeljebb mekkora távolságra fekvő erőműbe vagy fűtőműbe érdemes illetve gazdaságos elszállítani az energetikai célra hasznosítandó tűzifát, hogy – non-profit elven működő klasztert feltételezve – a vevő és az eladó számára se legyen ráfizetéses a fuvar, illetve a faapríték még versenyképes legyen a konkurens földgázzal szemben. Számításaim támpontot adnak az egyes biomassza alapú energetikai beruházások alapanyaggal való ellátásának lehetőségeihez, azok elemzéséhez, továbbá véleményem szerint segítséget nyújthat az újonnan épülendő erőművek vagy fűtőművek elhelyezésének meghatározásához. Módszertana a különféle logisztikai kérdésekkel kapcsolatos számításokhoz szolgálhat útmutatással.

A gazdaságos szállítási távolság nagyságát az dönti el, hogy mennyi állandó költséget (amortizáció, karbantartás-javítás, általános költség) kell fedeznie a rendszernek, illetve milyen elvárás fogalmazódik meg a nyereségre. Számításaim szerint a tűzifát aprított formában, a kitermelés helyszínétől közúton legfeljebb 29 km-re gazdaságos elszállítani, amely mintegy 4 700 hektár területen teszi lehetővé a begyűjtést. Minél messzebb történik a faapríték szállítása, annál kevesebb marad az állandó költségek fedezésére és a vertikum nyereségtartalma is csökken.

Az apríték előállítás és a vele kapcsolatos, a hőenergia előállításáig tartó folyamat technológiai költségei számításaim szerint nem haladják meg a földgáz költségeit, tehát véleményem szerint az energiatermelésnek ez a módja versenyképes és létjogosultsága indokolt.

**AZ ÉLELMISZER-FOGYASZTÓI MAGATARTÁS VIZSGÁLATA ONLINE
KÖRNYEZETBEN: ÉRDEMES AZ EGÉSZSÉGESEBB ÉLETMÓDRA TÖRTÉNŐ
ÁTTÉRÉSHEZ AZ INTERNETEN INFORMÁLÓDNI?**

Szerző: Fehér András, doktorandusz III. évfolyam
Témavezető: Prof. Dr. Szakály Zoltán, egyetemi tanár

Az egészséges életmód egyik legfontosabb összetevője a táplálkozásunk helyes kialakítása. Ennek során rengeteg információra van szükségünk, hogy a különféle élelmiszerekből megfelelő étrendet állíthassunk össze, ami hozzájárul egy egészségesebb életmódra való áttéréshez vagy annak fenntartásához.

Jelen előadásban a legfőbb célkitűzésem, hogy meghatározzam és példákkal támasszam alá az online marketing azon sajátosságait, amelyek segíthetnek a fogyasztóknak az egészséges életmódra való tudatos áttérésben. A különféle tényezők közül kiemelten kezelem az egészséggel kapcsolatos információk online közegben történő megjelenését.

A vizsgálataim során az online fogyasztók attitűdjeit és vásárlási szokásait vettem alapul. Az egyes lépéseket releváns és aktuális szakirodalmi elemzésekkel térképeztem fel. Az országos, reprezentatív kérdőíves megkérdezésem (N=1000) segítségével az élelmiszerekhez kapcsolódó online információkeresést vizsgáltam meg részletesen. Az adatok feldolgozása az erre alkalmas SPSS statisztikai és matematikai programcsomag segítségével történt.

A kutatásom során az alábbi megállapításokat emelném ki: Az internet egyre fontosabb és hitelesebb információforrásnak tekinthető az egészséges/tudatos étel- és ital-fogyasztással kapcsolatos információkeresés során. A közösségi oldalak szerepe egyre kiemelkedőbb, bár hitelességük terén még van hova fejlődniük. Manapság megjelenhet az információfogyasztás, amelynek során a végső cél nem pl. a különféle élelmiszerek megvásárlása, hanem az azokról való tájékozódás különös tekintettel az egészségre ható tényezőket figyelembe véve.

A kutatási eredményeim alapján összességében kijelenthetem, hogy az egészséges életmódhoz kötődő információknak kiemelt szerepe van az online felületeken. Ebből adódóan az internet kiemelt információforrásnak tekinthető az egészséges életmódra való tudatos áttérés tekintetében.

FUNKCIONÁLIS ÉLELMISZEREKKEL KAPCSOLATOS ATTITÚDÖK FAKTORHATÁSÁNAK ELEMZÉSE

Szerző: Jasák Helga, doktorandusz II. évfolyam
Témavezető: Prof. Dr. Szakály Zoltán, egyetemi tanár

A funkcionális élelmiszerek stratégiai fontosságú élelmiszer-kategóriaként definiálhatók, gazdaságilag éppúgy, mint társadalmilag. Számos előnyük és negyedévszázados piaci jelenlétük ellenére nagyon szűk az a szegmens, aki a mindennapi táplálkozás részeként fogyaszt funkcionális élelmiszereket. Felmerül a kérdés, hogy hogyan növelhető a kategória népszerűsége a fogyasztók körében. A kérdés megválaszolásához abból indultam ki, hogy az attitűdök jelentősen befolyásolják az egyén magatartását, ezáltal alkalmasak a fogyasztók élelmiszer választásának tanulmányozására.

Ezek alapján kutatásom célkitűzése a funkcionális élelmiszerekkel kapcsolatos attitűdök hatásának vizsgálata a funkcionális élelmiszerek fogyasztására, vagyis arra voltam kíváncsi, hogy a funkcionális élelmiszereket rendszeresen fogyasztók milyen attitűdjellemzőkben különböznek azoktól, akik csak nagyon ritkán, vagy sohasem fogyasztanak egészségvédő élelmiszereket. A célkitűzés elérése érdekében 500 fő bevonásával kérdőíves megkérdezést végeztem. Az adatokat faktor- és diszkriminanciaanalízis segítségével elemeztem.

Eredményeim szerint a funkcionális élelmiszerekkel kapcsolatos attitűdök három dimenzióba különülnek el. A funkcionális élelmiszerek fogyasztásának előnyeire és a funkcionális élelmiszerek iránti bizalomra vonatkozó attitűdök kerültek az első faktorba. A második faktor a funkcionális élelmiszerek szükségességéhez kapcsolódó tényezőket fogja egy csoportba, a harmadik pedig a biztonság iránti attitűdöket jeleníti meg. Ezek közül az első faktornak van meghatározó szerepe a fogyasztási gyakoriság alapján képzett csoportok elkülönítésében. Ez azt jelenti, hogy növeli a funkcionális élelmiszerek fogyasztási gyakoriságát, amennyiben az egyén tisztában van a funkcionális élelmiszerek nyújtotta előnyökkel és bízik a termék kategóriában. A funkcionális élelmiszerek szükségessége és biztonságossága nem tekinthető a termékek specifikus jellemzőinek. Összességében kijelenthető, hogy az attitűdök segítségével előrejelezhető a magatartás, ennek következtében a funkcionális élelmiszerek fogyasztásának növekedése attitűdváltozással elérhető, melyhez kiváló alapot szolgáltatnak a kutatás eredményei.

A FIATALOK FENNTARTHATÓ ÉS EGÉSZSÉGTUDATOS FOGYASZTÁSÁNAK FONTOSSÁGA

Szerző: Kiss Virág Ágnes, doktorandusz III. évfolyam

Témavezető: Prof. Dr. Szakály Zoltán, egyetemi tanár

„A Föld-etika meghatározása szerint jó az, ami segít megőrizni az élő közösségek egységét, stabilitását és szépségét; rossz, ha nem így cselekszünk” (LEOPOLD, 2000, idézi LÁNYI, 2013). A fogyasztói tudatosságtól és fenntarthatóságtól egyre hangosabb a közmédia és a különböző infokommunikációs csatornák az elmúlt években. A fogyasztók egyre inkább magukénak kezdik érezni a globális fenntarthatatlan életvitel okozta problémákat és az ezzel járó felelősséget is. Magyar viszonylatban is azt találjuk, hogy a hazai fogyasztók egyre inkább felelős, tudatos fogyasztókká válnak, a kutatásokban ez leginkább a környezettudatos vásárlásokban érhető ez tetten (KOVÁCS, 2013). Jelen tanulmányban egy áttekintést szeretnék bemutatni a fenntartható fogyasztás esetleges hazai akadályairól és a mai szakirodalomban már LOHAS-nak nevezett irányzat megszilárdulásának fontosságáról kiemelten a fiatalok körében különböző szakirodalmi források és statisztikai mutatók segítségével. A különböző kutatásokból jól látszik, hogy a döntéshozás és a cselekvés minden szintjén egyre nagyobb figyelem terelődik erre a területre, hiszen egzakt módon alátámasztott eredmények bizonygatják fontosságát.

A HAZAI FAGYASZTOTT MEGGY TERMELÉS GAZDASÁGI ELEMZÉSE

Szerző: Kurmai Viktória, doktorandusz II. évfolyam
Témavezető: Dr. habil. Apáti Ferenc, egyetemi docens

A magyar zöldség-gyümölcs feldolgozóipar az utóbbi 20 évben kapacitásainak jelentős részét elvesztette, a termelés elmarad az 1980-as évekhez képest. A felvevőpiacok megteremtését és bővítését a Vidékfejlesztési Minisztérium és a szakma is kiemelt ügyként fogja kezelni a következő 7 éves tervezési ciklusban. Mindkét fél 100 milliárd forintos fejlesztést akar megvalósítani a feldolgozó iparban 50%-os támogatással.

A tanulmányban fő célkitűzésem, annak megválaszolása, hogy a hazánkban feldolgozott fagyasztott meggy versenyképes-e az Európai Unió piacán. A FAOSTAT és EUROSTAT makrogazdasági külkereskedelmi adataiból becsültem meg az Európai Unió fagyasztott meggy piaci igényét. A hazánkban előállított exportált fagyasztott meggy komparatív előnyének meghatározásához a Balassa-indexet alkalmaztam. A hazai fagyasztott meggy gyártás üzemi szintű költség- és jövedelemviszonyainak meghatározásához primer adatok alapján költség-hason elemzést végeztem.

Az EU-28 90-110 ezer tonna fagyasztott meggyet importál, azaz elviekben legalább ennyi fagyasztott meggyre van szükség az Unió piacán, melyből hazánk évek óta mindösszesen 2-3%-kal részesedünk. Ezt a mennyiséget 70%-ban Lengyelország és Szerbia fedezi. Magyarország számára az a potenciális célpiac, akik a legjelentősebb importőrök és ahova alacsony szállítási költséggel tudjuk eljuttatni a terméket, ezek az országok: Németország, Franciaország, Ausztria, Belgium, Hollandia.

A fagyasztott meggy RCA mutatói alapján megállapítható, hogy hazánk csekélyebb komparatív előnnyel bír Lengyelországhoz képest. Magyarország földrajzi helyzetét és termelői adottságait kihasználva az Uniós piacokat, különösképpen a német piacokat megcélozva magasabb komparatív előnyre tehetne szert.

A költség-hason elemzés alapján elmondható, hogy a meggyfagyasztás jövedelemteremtő képessége magas, az elmúlt években 50-60%-os költségarányos jövedelmezőség volt a jellemző. A legjelentősebb közvetlen költség az alapanyag költsége (55-80%), ezt követi a magas befektetett eszközigeny miatt az amortizációs költség (6-13%), valamint a hűtőtárolás és csomagolás költsége (5-10%) meghatározó. A késztermék és az alapanyag árát az egyes években a kereslet és a kínálat alakítja. Az egy kg késztermék és az egy kg késztermékre jutó alapanyagköltség különbségének növekedésével növekszik az elérhető jövedelem.

A KARRIERMENEDZSMENT ASPEKTUSAI A DEBRECENI EGYETEM SPORTOLÓINÁL

Szerző: Lenténé Puskás Andrea, doktorandusz III. évfolyam
Témavezető: Dr. Perényi Szilvia, adjunktus

A felsőoktatásban tanuló sportolóknak a magas-szintű sportteljesítmény mellett a civil életre történő felkészülésre irányuló törekvéseiket kell összehangolni a tanulmányi fejlődésüket biztosító, egyetem által támogatott követelményekkel. Jelen tanulmány a rendszeres és szervezett, teljesítmény centrikus versenysport területén vizsgálja a sportoló hallgatókat. A vizsgálat célja, hogy feltárja az összefüggéseket a tanulmányi teljesítmény és a sportolási szint között, valamint az intézményi szabályozások és támogatások szerepét az élsportolók tanulmányi követelményeinek teljesítésében.

Az adatfelvétel online kérdőíves vizsgálattal a Debreceni Egyetem sportösztöndíj pályázatot benyújtott (2013/14, 1. félév) hallgatóinak mintáján keresztül történt. Az online kérdőívek az Evasys rendszeren keresztül 207 főnek kerültek kiküldésre. A lekérdezés teljes körű volt, a visszaküldési arány 76%-os (N=159). A kérdőív öt fő kérdéscsoportja zárt és nyitott jellegű kérdéseket tartalmazott. Az adatok feldolgozása SPSS statisztikai program felhasználásával történt.

A vizsgálat eredményei rávilágítottak arra, hogy a tanulmányi teljesítményt a sportolási szint és a választott tanulmányi szak mellett a tanulásra és edzésre fordított idő, valamint a sportág típusa is befolyásolja. Különbséget mutatott az egyéni és csapatsportolók eredménye a tanulmányi átlagokban, a kreditek teljesítésének hatékonyságában, a heti edzésszámokban és az edzésre fordított időben a felkészülési és versenyzési időszakban egyaránt. A két legmagasabb sportolási szinten a tanulmányi átlagok és a kreditek teljesítése az intézmény által biztosított támogatási formák eltérő igénybevétele mellett nem mutattak jelentős eltérést a minta átlagtól.

Ennek alapján megállapítható, hogy a tanulmányokra és a sportra fordított eltérő időmennyiség nem jelent gyengébb tanulmányi eredményt, mely igazolja azt, hogy a sportolók fontosnak tartják a tanulást az egyetemi évek alatt és ez az időszak fontos állomása a civil életre történő felkészülésnek. Mivel az esetek többségében az élsportolók az intézmény által biztosított támogatási formákat nem vették igénybe, ez arra enged következtetni, hogy képesek sportolói tevékenységüket az egyetem által támogatott követelményekkel összehangolni intézményi segítség igénybe vétele nélkül is.

A LÁTOGATÓ KISZOLGÁLÁS FOLYAMAT STRUKTÚRÁJÁT MEGHATÁROZÓ KÉRDŐÍVES KUTATÁS BEMUTATÁSA

Szerző: Palatinus Brigitta, doktorandusz III. évfolyam
Témavezető: Dr. habil. Gályász József, egyetemi docens

Kutató munkám célja, hogy a városba repülővel érkező külföldiek kiszolgálásának mérésére megfelelő módszertant találjak, és azt alkalmazzam az igénybe vett szolgáltatások vizsgálata során. A kutatás jövőbeni folytatása egy olyan folyamatstruktúra kialakítása, amely tartalmazza a repülőgéppel érkező külföldi látogatók által igénybe vett szolgáltatásokat, rávilágít a problémás területekre és iránymutatást ad a problémás folyamatok lehetséges átszervezésére a látogatók elégedettségének növelése céljából. Vizsgálatomat a Debreceni Repülőtérén végeztem, ahol az elmúlt két évben az utasforgalom növekedésnek indult.

A vizsgált személyek körét a külföldi állampolgárságú látogatók képezték, akik a városban bizonyos számú napot eltöltöttek. Ez a szempont alapján az utasforgalmi adatokból kizárásra kerültek a magyar-, román-, ukrán- és szlovák állampolgárságú személyek, mivel ők csak átutaztak a városon és a repülőtérén keresztül jutnak el a kiválasztott országba, városba. A kérdőív tesztelését 2014. januárjában végeztem el, a további 5 hónap képi a vizsgált időszakot. A vizsgált 5 hónap alatt 39 London-Lutonba induló járat utasai körében került sor a kérdőíves megkérdezésre. Összesen 210 darab kérdőív kitöltésére került sor, amelyből 20 darab volt értékelhetetlen, 190 darab pedig értékelhető.

A kutatás szempontjából kulcsfontosságú szempont volt, annak meghatározása, hogy a külföldi látogatók milyen célból érkeztek a városba. A látogatók motiváció szerinti csoportosítása által, lehetőség nyílik a csoportok elégedettségének összehasonlítására. További szempont volt annak a meghatározása volt, hogy a látogatók, mennyi időt, hány napot töltöttek el a városban. A kapott információk alapján lehetőség nyílik a későbbiekben, annak összehasonlítására, hogy a különböző motivációk szerint képzett csoportok között van-e különbség az eltöltött napok száma szerint. A kutatás még egy fontos szempontja volt annak a meghatározása volt, hogy egyes szolgáltatásokat hány fő vett igénybe. A szolgáltatások igénybevételeinek számszerűsítése által lehetőség nyílik, annak vizsgálatára, hogy adott szolgáltatás igénybevétele függ-e a városba érkező látogató utazási motivációjától.

A kérdőívek alapján elkészített adatbázis eredményeként, olyan input adatok keletkeztek, melyeknek köszönhetően lehetőség nyílik valós problémák, adatokkal alátámasztott vizsgálatára. Megállapítható az, hogy mely szolgáltatások részletes vizsgálatának elvégzésére van szükség.

FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK SZABADIDŐSPORT LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA

Szerző: Pfau Christa, doktorandusz III. évfolyam
Témavezető: Prof. Dr. Berde Csaba, egyetemi tanár

A felsőoktatási sport egyik legfontosabb feladata, hogy egészségtudatos értelmiséget, és sportszerető vezetőket adjon a társadalomnak. Az egyetemi évek jó lehetőséget adnak a szervezett keretek közötti sportolásra, életmód tanácsadásra, a sport preventív funkciójának érvényesítésére. Ebben a közegben még formális keretek között alakítható a hallgatók szemlélete, fokozható az érdeklődésük a sport iránt, pozitív élmények biztosításával aktiválhatóak és elkötelezhetőek. A szabadidősportnak tehát különleges, kitüntetett helyzete, szerepe van a felsőoktatási intézmények sportéletében.

Vizsgálatom célja, hogy feltárjam és bemutassam a felsőoktatási szabadidősport jellemzőit, sajátosságait, jelenlegi helyzetét. Eredményeim alapján olyan megállapítások, javaslatok és elképzelések megfogalmazása, amelyek hozzájárulhatnak a fejlesztéshez.

Tanulmányomban az általam összeállított, saját szerkesztésű kérdőíves vizsgálat helyzetfelmérőjének első nyolc kérdéseivel összegyűjtött adatok elemzésének eredményeit mutatom be. Ennek keretében vizsgáltam, hogy milyen a szabadidősport lehetőségének megítélése, van-e ingyenes sportolási lehetőség és ezt milyen sportágakban biztosítják az intézmények. Választ kerestem arra is, hogy ezek a sportolási lehetőségek, hol állnak a hallgatók rendelkezésére intézmény területén belül vagy kívül és ki szervezi, irányítja azt. Ezzel párhuzamosan vizsgáltam a költségterítéses lehetőségeket is és elemeztem mely sportágak elérhetőek. Eredményeim alapján megállapítottam, hogy a vezetők értékítélete alapján az egyetemi hallgatók sportolási lehetőségei kifejezetten jók. Ez a megállapítás ellentétben van azokkal a kutatási eredményekkel, amelyek arra utalnak, hogy a hallgatók sportaktivitása rendkívül alacsony. Kimutattam, hogy a vidéki és fővárosi felsőoktatási intézmények szabadidősport lehetőségei differenciáltak annak függvényében, hogy milyenek az infrastrukturális feltételek és sporthagyományok. Az ingyenes és költségterítéses sport lehetőségek összehasonlítása során is jelentkeznek különbségek, melyek alapvető oka az infrastrukturális háttér és a testnevelők sportági preferenciája. A megoszlás a vizsgálat eredményei szerint az intézmények a csapat sportágakban inkább ingyenes, míg egyéni sportágakban költségterítéses lehetőségeket biztosítanak.

TELEPÜLÉSI SIKERTÉNYEZŐK

Szerző: Pleszkó Réka, doktorandusz III. évfolyam

Témavezető: Prof. Dr. Nagy Géza, egyetemi tanár

Napjaink változó világa új kihívásokat állít a települések elé is. A magyar terület- és településfejlesztésben új utakat kell keresni. A 2014-2020 közötti tervezési időszakban kell kialakítani és a gyakorlatba átültetni a terület- és településfejlesztés új, nagyrészt önfinanszírozó módját olyan módszerekkel, melyek a fejlett országokban már beváltak.

Tanulmány célkitűzése, hogy bemutassam a legfontosabb magyar elméleteket, melyek a települési versenyképességgel, sikerrel foglalkoznak. Megjelenik az a modell, melyben szerepelnek a települések sikerének legfontosabb tényezői. És bemutatom Boldogkőváralja önfenntartó településfejlesztésének legfontosabb elemeit. A tanulmány elkészítése során a legfontosabb és legaktuálisabb szakirodalmakat dolgoztam fel.

Szőrényiné Kukorelli Irén a városok sikerességét tárgyaló tanulmányokra támaszkodva vizsgálta a települések sikerének tényezőit. A rurális sikertényezők közé sorolta a tudásalapú termelést, az innovációs képességet, a döntésképes gazdasági teret, a kiegyensúlyozott társadalmi összetételt, a jó konfliktuskezelő képességet, a külső kapcsolatok fejlődését, a növekvő foglalkoztatást és a jövedelmek növekedését. Ezek a sikertényezők jelen vannak sikeres nagyváros és aprófalú esetén is.

A települések sikermodelljében a kemény tényezők mellet helyet kaptak a puha tényezők is. A kemény faktorok között kiemelkedő szerepet kap a földrajzi fekvés, de fontos tényező az infrastrukturális és intézményi ellátottság, a helyi gazdasági erő, valamint a helyi erőforrások. A puha tényezők között találjuk azokat az elemeket, melyek hatása közvetett, ilyen a valódi közösség, az adaptációs képesség, a tudás, a hagyomány, a helyi kultúra és identitás.

Az Európai Unió tagországaiban már az 1990-es években megkezdődött a helyi értékekre és erőforrásokra alapozott vidékfejlesztési stratégiák kidolgozása. Egyre nagyobb hangsúly helyeződött a kulturális, természeti és építészeti örökségek termékké formálására, majd az így kialakított termékek turizmuson keresztüli bemutatására, értékesítésére. Ekkor vált a rurális turizmus népszerű fejlesztési irányzattá, és ekkor indult el a rurális kulturális gazdaság kialakulása.

AZ ÜZLETI TELJESÍTMÉNY ÉS VERSENYKÉPESSÉG LEHETSÉGES MÉRÉSE FAKTOR- ÉS KLASZTERANALÍZIS SEGÍTSÉGÉVEL

Szerző: Sápiné Duduk Ildikó, doktorandusz III. évfolyam

Témavezető: Dr. Fenyves Veronika, egyetemi docens

Az elmúlt évtizedek gazdasági életének főbb változásait a műszaki-gazdasági paradigmaváltás, az információ kommunikációs technológiák forradalma, a specializáció és a kereskedelem bővülése, a gazdasági erőviszonyok átrendeződése és a folyamatok globalizációja jelentik. Ezek a változások a gazdaság szereplőit folyamatos helytállásra, innovációra ösztönözik, verseny helyzetbe kényszerítik. A globális versenybe való bekapcsolódást a politikai és gazdasági rendszerváltás tette lehetővé Magyarország számára, már több mint két évtizeddel ezelőtt. Az új környezet új lehetőségeket és egyben új erőpróbát is jelentett a magyar nemzetgazdaság, és a hazai vállalkozások számára.

Az állami vállalatokból hazai és külföldi tulajdonú vállalkozások jöttek létre, melyek céljai a jobb termelési és értékesítési feltételek megteremtésére, magas jövedelem és nyereséges gazdálkodás, piaci részesedés növelése, export tevékenység kiszélesítése. Ezen célok elérése nagy erőpróbát jelentettek a vállalkozások számára, mert jelentős hátránnyal indultak a fejlettebb gazdaságú országok vállalkozásaihoz képest. Egy olyan globális gazdasági életbe kellett bekapcsolódniuk, amelyben már erős versenyhelyzet alakult ki. A magyar vállalkozások üzleti teljesítménye, versenyképessége a nyilvános pénzügyi beszámolók adataiból képzett mutatószámokon keresztül ismerhető meg.

Az esettanulmány a fő célja, hogy elemezze a KKV szektor üzleti eredményeit és versenyképességét az éves pénzügyi beszámolókból képezhető mutatószámok alapján, statisztikai módszereken keresztül. Az adatok feldolgozása és elemzése során az SPSS számítógépes adatfeldolgozó, és az Excel táblázatkezelő programot használtam. A vizsgálatot többváltozós statisztikai módszerekkel végeztem el, melyekbe a változók redukcióját szolgáló faktoranalízist, valamint azok csoportosítását lehetővé tevő klaszteranalízist alkalmaztam.

A vizsgálat eredménye azt mutatja, hogy a vizsgálatba bevont vállalkozásokból két csoportot lehet létrehozni. A nagyobb csoportba tartozó vállalkozásoknak jó üzleti teljesítménnyel rendelkezik fizetőképességet és jövedelmezőséget tekintve, néhány kistérségben működő vállalkozás azonban likviditási problémával küzd és jövedelmezőség tekintetében sem versenyképes.

SIKERES VÁLASZ A GLOBALIZÁCIÓ KIHÍVÁSAIRA?

Szerző: Tóth Eszter, doktorandusz III. évfolyam

Témavezető: Dr. Erdey László, egyetemi docens

A fair trade egy alulról jövő civil kezdeményezés, amelynek célja, hogy méltányos feltételeket teremtsen a Harmadik Világ szegény termelői számára, ezáltal esélyt nyújtva számukra egy fenntartható fejlődési modellre. A rendhagyó kereskedelmi partnerség a déli országok termelői és az északi félteke vásárlói között a hagyományos nemzetközi kereskedelem szabályait igyekszik megváltoztatni és egy újszerű alternatívát ajánl helyette. A méltányos kereskedelem célja az eddigi domináns gazdasági modell játékszabályainak megváltoztatása, ehhez pedig legfőbb eszköze a tudatos és felelősségvállalásra kész fogyasztói magatartás kialakítása.

A világ déli féltekén élő (afrikai, dél-amerikai, ázsiai) termelők bizonyos környezetvédelmi, szociális és munkafeltételek betartása mellett kötelezik el magukat, ezzel garantálva, hogy az általuk előállított termékek méltányos módon, a humán és a természeti környezetet tiszteltben tartva születtek. A tudatos vásárlók - önként vállalva a termékekre rakódó addicionális költségek megfizetését- a piactól független és az aktuális piaci ártól gyakran magasabb, garantált árat fizetnek az árukért. A méltányos ár célja egyrészt fedezni az előállítási, termelési költségeket, másrészt biztos megélhetést és fejlődést garantálni a termelőnek és családjuknak. A fix ár mellett más piaci előnyökhöz is jutnak a mozgalomhoz csatlakozó gazdák, úgy, mint a vásárlások előfinanszírozása a kereskedők részéről, kedvező hitelfelvételi keretek, kiszámítható, hosszú távú szerződéses kapcsolat, valamint a termékek eladása után járó „prémium” összeg, amely felhasználásáról közösségi szinten kell a termelőknek döntenie. Ezek mind visszautasíthatatlan gazdasági lehetőségek, amelyek elengedhetetlenek a globális piacon való talpon maradáshoz.

A fair trade a szabadkereskedelem és a protekcionizmus között elhelyezkedő gazdaságpolitika, amely kétség kívül megosztja a témával foglalkozó közgazdászok véleményét, valamint tudományos viták középpontjában áll a gazdasági etika, teológia, fejlődés-gazdaságtan, marketing, közgazdaságtan, mezőgazdaság és vidékfejlesztés területén is.

Az immár 70-éves mozgalom azonban a kritikus hangok ellenére töretlen sikernek örvend, kiépült intézményrendszere, szervezett lobbytevékenysége, az évek alatt egységesült címkézési technikája, rendszeresen auditált monitoring szabályai és minőségellenőrzési elvei mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a mozgalom éves szinten 15-20%-os növekedést realizál szerte a világban.

A VÁLLALATI TELJESÍTMÉNYMÉRÉS SZAKIRODALMÁNAK TÖRTÉNELMI ÁTTEKINTÉSE A KEZDETEKTŐL NAPJAINKIG

Szerző: Zsidó Kinga Emese, doktorandusz II. évfolyam

Témavezető: Dr. Fenyves Veronika, egyetemi docens

Napjaink gazdasági élete, az egyre szorosabb versenyhelyzet, a beszüklült erőforrások rákényszerítik a gazdasági szereplőket a minél jobb és nagyobb teljesítmény elérésére. A gazdasági életben, az üzleti teljesítmény létfontosságú kérdés, a fennmaradás, a versenyképesség és a hosszú távú célok elérése közvetlenül függ a vállalkozás teljesítményétől.

Tanulmányom az üzleti teljesítmény fogalmának, valamint a szakirodalomban leginkább ismert teljesítménymérési módszerek bemutatásával foglalkozik. Az elmúlt évtizedek alatt a nemzetközi, valamint a hazai szakirodalom is, egyre többet foglalkozott és foglalkozik a teljesítmény fogalmával, annak mérésével, a különböző teljesítménymérési módszerekkel, eljárásokkal.

A szakemberek különböző fogalmakkal társítják, illetve értelmezik a teljesítmény fogalmát: eredményesség, hatékonyság, termelékenység, gazdaságosság, jövedelmezőség, értékteremtés, stb. Nem létezik egyetértés ebben a tekintetben, sőt a különböző nyelvek közötti egyeztetés is nehézségekbe ütközik.

Az üzleti teljesítmény mérésére számtalan jónak bizonyult módszer, eljárás látott napvilágot. A hagyományos teljesítménymérés, amely nagyrészt a számviteli beszámolókból készült, főleg pénzügyi mutatókat jelenti, teret vesztett. Mindinkább előtérbe kerülnek azok a nézetek, amelyek szerint, a vállalatok stratégiai tervezésének legfontosabb célja az értékteremtés. Értékteremtés nem csak a részvényesek számára, de a vállalkozások többi érintettjeinek is. Ez szorosan összefügg a társadalmi változásokkal is amelyek eredményeképpen az elmúlt évtizedekben megváltozott a társadalom üzletről alkotott képe.

Az 1990-es évek elejére, már komplexebb teljesítménymérési rendszerekkel is találkozunk. Ezek a rendszerek, más szempontokra fektetik a hangsúlyt: főleg az emberi tényezőre, a szellemi, a láthatatlan tőkére, a vállalat összes érintettjére (érintettek: vevők, ügyfelek, alkalmazottak, szállítók, egyéb partnerek, hatóságok, egyéb társadalmi szervezetek, helyi közösségek, stb.). A szervezeti célokat már nem csak tulajdonosi szemmel nézik, hanem a vállalkozás egyéb érintettjeinek igényeit, elvárásait és azok hozzájárulását is figyelembe veszik. Az ő hozzájárulásuk nélkül vagy az érdekeiknek, igényeiknek kielégítése nélkül a célok elérése lehetetlen. És a célok elérése jelenti a teljesítményt!

JEGYZETEK

